

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Řízení o přestupcích ve Statutárním městě Frýdek-Místek v letech 2010-2012

Proceedings on Offenses in the Statutory City of Frýdek-Místek within 2010-2012

Student: Bc. Pavla Stýskalová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Martin Bugaj

Ostrava 2014

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Pavla Stýskalová

Studijní program:

N6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208T011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

**Řízení o přestupcích ve Statutárním městě Frýdek-Místek
v letech 2010 - 2012
Proceedings on Offenses in the Statutory City of Frýdek-Místek
within 2010 - 2012**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Hmotněprávní úprava přestupkového práva
  3. Přestupkové řízení
  4. Statistické údaje přestupkového oddělení magistrátu Frýdek-Místek
  5. Návrhy a doporučení v přestupkovém řízení
  6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- ČERNÝ, J., E. HORZINKOVÁ a H. KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení*. 12. vyd. Praha: Linde, 2011. 758 s. ISBN 978-80-7201-859-8.
- HENDRYCH, Dušan et al. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Martin Bugaj**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1 - 3, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 25. 4. 2014.

Paula Styšková
.....
podpis studenta

Děkuji vedoucímu diplomové práce Mgr. Martinu Bugajovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Můj dík patří také paní Ing. Petře Velíčkové, vedoucí přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek, za její čas a rady odborníka.

Děkuji své rodině za trpělivost a pochopení, které pro mne během celého studia měli.

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HMOTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVA PŘESTUPKOVÉHO PRÁVA	7
2.1 Prameny přestupkového práva.....	7
2.2 Pojem přestupek	8
2.2.1 Znaky a skutková podstata přestupku	8
2.2.2 Správní delikty	10
2.2.3 Odpovědnost	11
2.2.4 Zánik odpovědnosti.....	14
2.2.5 Sankce	15
2.2.5.1 Ochranná opatření	19
2.2.6 Okolnosti vylučující protiprávnost	21
2.3 Správní řízení.....	23
2.3.1 Vztah správního řádu a přestupkového zákona.....	23
3 PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ.....	25
3.1 Zásady.....	25
3.2 Příslušnost.....	30
3.2.1 Věcná příslušnost	30
3.2.2 Místní příslušnost.....	30
3.2.3 Funkční příslušnost	31
3.3 Příslušné správní orgány.....	31
3.4 Zvláštní formy řízení o přestupcích	32
3.5 Účastníci přestupkového řízení	34
3.6 Průběh přestupkového řízení	35
3.6.1 Oznámení přestupku	37
3.6.2 Postup správního orgánu před zahájením řízení	40
3.6.3 Řízení o přestupcích.....	42
3.6.4 Odvolací řízení	48
3.6.5 Přezkumné řízení	49
3.6.6 Obnova řízení	50
4 STATISTICKÉ ÚDAJE PŘESTUPKOVÉHO ODDĚLENÍ MAGISTRÁTU FRÝDEK-MÍSTEK.....	52
5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ V PŘESTUPKOVÉM ŘÍZENÍ	62

6 ZÁVĚR.....	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	67
SEZNAM ZKRATEK.....	69
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	1
SEZNAM PŘÍLOH	2

1 ÚVOD

Tématem této diplomové práce je řízení o přestupcích, a to nejen ze všeobecného hlediska, ale zejména zaměření se na přestupkové řízení proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomanii. Navzdory tomu, že je přestupkové právo uceleně obsaženo v přestupkovém zákoně, je úprava přestupků ustanovena i v dalších právních předpisech, z čehož vyplývá relativní nepřehlednost této problematiky. Přestupkové právo, které bylo v posledních letech mnohokrát měněno, se tímto stává složitým a rozsáhlým úsekem našeho právního řádu.

Na základě mého mínění je přestupek, nejčastěji páchaným deliktem ve společnosti, a tímto se stává přestupkové řízení také jedním z nejčtenějších správních řízení. Z této skutečnosti vyplývá cíl diplomové práce, který je zaměřen nejen na seznámení s danou problematikou, ale zejména stanovení návrhů a doporučení vedoucích ke zvýšení efektivnosti přestupkového řízení.

Z širšího pohledu je předkládaná diplomová práce obsahově členěna na dvě části. První část, obsahující dvě kapitoly, má teoretický charakter. Druhý úsek práce je zaměřen na praktickou část. Teoretická část diplomové práce je zpracována metodou analýzy právních předpisů, upravujících přestupkové řízení doplněna o data a údaje z odborné literatury. Praktická část je zpracována prostřednictvím analýzy z poskytnutých statistických údajů a následné syntézy, která získané poznatky spojí v celek.

První kapitola je věnována základní teorii týkající se přestupků a přestupkového řízení. V této kapitole je zpracována hmotněprávní úprava přestupkového práva, kterou tvoří podstatné pojmy pro seznámení se s touto tematikou. Příkladem může být vymezení pojmů přestupek, jeho znaky, odpovědnost a sankce.

V rámci druhé kapitoly je zpracováno samotné přestupkové řízení. Výchozí údaje tvoří zásady přestupkového řízení, příslušnost správního orgánu a vymezení účastníků přestupkového řízení. Podstatnou částí této kapitoly je kompletní deskripce průběhu přestupkového řízení. Jedná se o proces řízení od jeho oznámení, přes zahájení až po vydání rozhodnutí.

Třetí kapitola je zpracována prostřednictvím získaných statistických údajů přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek. Jedná se o analýzu údajů z výkazu o projednávaných přestupcích pro Ministerstvo vnitra ve sledovaném období let 2010 až 2012, se zaměřením na přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomanii. Hlavní součástí této kapitoly jsou tabulky a grafy doplněné komentářem.

Poslední kapitola této diplomové práce je stěžejní částí pro splnění zadaného cíle. Prostřednictvím analýzy statistických údajů o přestupkovém řízení a informaci o činnosti přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek mohly být vytvořeny návrhy a doporučení. Tato doporučení jsou cílena na zvýšení efektivnosti přestupkového řízení, která jsou podmíněna snadnějším a plynulejším způsobem řízení o přestupcích.

2 HMOTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVA PŘESTUPKOVÉHO PRÁVA

V první kapitole této diplomové práce se seznámíme s prameny přestupkového práva, se základními pojmy a judikaturou, jejichž znalost je základem pro poskytnutí uceleného přehledu v dané problematice, která se týká nejen přestupkového práva, ale také přestupkového řízení.

Odrazovým můstkem pro pochopení dané problematiky bude pojem delikt, tedy právní delikt. Obecně je to čin, který porušuje zákon nebo jiný obecně závazný právní předpis. Je to protiprávní jednání, z něhož vzniká nebo může vzniknout fyzické osobě, právnické osobě nebo společnosti újma či škoda, která má nejčastěji hmotný, zdravotní nebo mravní charakter.

2.1 Prameny přestupkového práva

Pro realizaci správního práva mají všechny subsystemy správně právní odpovědnosti srovnatelný význam. Zvláštní místo mezi nimi ovšem zaujímá správně právní odpovědnost za přestupky, která je nejrozsáhlejší, nejfrekventovanější a nejucelenější upravenou skupinou správních deliktů. Těžiště současné právní úpravy přestupků spočívá v zákoně ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

Současný zákon o přestupcích byl v roce 1990 připraven a přijat v návaznosti na novelizaci trestně právních předpisů, především trestního zákona. Ani zákon o přestupcích se s postupem času nevyhnul vývoji a byl mnohokrát novelizován. Poslední platná novela nabyla účinnosti dne 1. ledna 2014. Přestupkový zákon je základním pramenem přestupkového práva, není ale jeho úplnou kodifikací. Ustanovení o přestupcích jsou dále obsažena v řadě zvláštních zákonů. V posledním období dochází k jejich nárůstu a také k častým změnám. Přestupkové právo tak dnes tvoří již rozsáhlý, vnitřně strukturovaný a propojený celek. Ve snaze vytvořit v této práci ucelené informace týkající se problematiky přestupků a přestupkového řízení využiji všech pramenů platného přestupkového práva podle současného stavu.

Vedle přestupkového zákona jsou normy upravující problematiku přestupků obsaženy v rozsáhlém počtu jiných zvláštních zákonů. Tyto zákony upravují skutkové podstaty některých přestupků a také sankce za jejich spáchání. Mezi tyto zvláštní zákony patří mimo jiné:

- zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů;

- zákon č. 344/1992 Sb., katastru nemovitostí České republiky ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů.

2.2 Pojem přestupek

Přestupek je dle zákona o přestupcích zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek v tomto nebo jiném zákoně výslovně označeno a zároveň nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů a nebo o trestný čin. Zákon vymezuje pojem přestupku jeho materiálním znakem a formálními znaky. Všechny tyto znaky musí být naplněny současně. To také znamená, že jednání, které má pouze jeden ze znaku přestupků, není přestupkem. Se znaky přestupku se podrobněji seznámíte v následující kapitole 2.2.1. Další nezbytnou podmínkou přestupku je, že se jej dopustila odpovědná osoba.

Dle zákona o přestupcích přestupkem není jednání, kterým někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok. Na zájem chráněný zákonem nebo nebezpečí, které přímo hrozí zákonem chráněného zájmu. Podmínkou však zůstává, aby takovýmto jednáním nebyl způsoben stejně závažný následek než ten který by hrozil.

2.2.1 Znaky a skutková podstata přestupku

Abychom mohli přestupky poměrně spolehlivě odlišit od jiných deliktů a to jak od jiných správních deliktů postižitelných podle zvláštních právních předpisů, tak od trestných činů umožní nám to generální klauzule přestupku. Generální klauzule přestupku je založena na kombinaci pozitivního a negativního pojmového vymezení přestupku. Rozdíl mezi přestupky a jinými správními delikty spočívá v souhrnném odlišení jejich zákonných znaků. Rozdíl mezi přestupkem a trestným činem spočívá především ve stupni jejich společenské nebezpečnosti. Mezi zákonnými znaky přestupku rozlišujeme obecné zákonné znaky přestupků a zákonné znaky skutkové podstaty. Tyto druhy zákonných znaků se vzájemně prolínají. Obecné zákonné znaky přestupku jsou společné bez rozdílů pro všechny přestupky, zatímco zákonné znaky skutkové podstaty slouží k individualizaci vždy konkrétního přestupku. K obecným zákonným znakům přestupku řadíme protiprávnost, trestnost, nebezpečnost (škodlivost), zavinění, jednání odpovědné osoby a jednání stíhatelné. Ke znakům, které charakterizují skutkové podstaty přestupků či tzv. typové znaky přestupků patří

jejich objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Každý typový znak musí v sobě současně odrážet, jak materiální, tak formální znaky přestupku. Skutkovou podstatou tedy můžeme rozumět souhrn všech zákonných znaků tvořících konkrétní typ přestupku.

Objekt lze obecně vymezit jako právem chráněné společenské vztahy, případně zájmy, proti nimž směřuje protiprávní a společensky nebezpečné jednání. Rozeznáváme objekt obecný, druhový, skupinový a individuální. V rámci objektu obecného jde o ochranu obecných zájmů společnosti ve sféře působnosti správních orgánů. Druhovým objektem přestupku je pořádek ve státní správě, případě samosprávě a zájem na řádném chodu veřejné správy, kdy všechny jsou stejného druhu. Jak již vyplývá z názvu skupinový objekt, chrání odvětví, úsek či oblast veřejné správy. Příkladem může být například úsek bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Individuální objekt je zájem chráněný příslušnou skutkovou podstatou. Konkrétně označuje společenský zájem, který je při spáchání daného přestupku narušen. Ten se poté stává základem pro kvalifikaci přestupku ve zvláštní části zákona o přestupcích. Na základě toho se určité protiprávní jednání, které je za přestupek označeno podřadí pod konkrétní skutkovou podstatu přestupku. Zmíněné druhy objektů však nelze lišit u všech přestupků, jelikož některé splývají. Není ovšem vyloučeno, aby jedna skutková podstata chránila více různých zájmů či aby stejný zájem byl chráněn proti různým formám jednání v různých skutkových podstatách.

Objektivní stránka přestupku spočívá v protiprávním jednání, následku a příčinném vztahu mezi jednáním a následkem. Je jím projev lidské vůle, a to nejen konáním, ale i opomenutím takového konání, k němuž byl pachatel povinen. Opomenutí ovšem musíme odloučit od pojmu nedbalost neboť i opomenutí může být úmyslné a představovat tak obligatorní znak skutkové podstaty přestupku spáchaného úmyslně. Přestupků, které lze spáchat jen opomenutím je poměrně málo. Početně nejvýznamnější je skupina přestupků, která lze spáchat jen jednáním. Poměrně silně je zastoupena i skupina přestupků, která lze spáchat jak jednáním, tak opomenutím. Příčinný vztah mezi jednáním a následkem znamená, že bez jednání by daný výsledek či následek jednání nenastal. Vedle těchto zmíněných obligatorních prvků se mohou vyskytovat fakultativní prvky objektivní stránky přestupku. Příkladem může být hmotný předmět útoku.

Subjektem přestupku je osoba, která za něj odpovídá. Obecně to může být kdokoliv, kdo v době spáchání přestupku dovršil patnáctý rok svého věku a je příčetný. V tomto ohledu hovoříme o subjektu obecném. V některých skutkových podstatách může být subjekt přestupku omezen na určitý okruh osob, hovoříme o subjektu speciálním. Takovýto subjekt

musí mít zákonem požadovanou vlastnost nebo způsobilost. Příkladem může být ten, kdo řídí motorové vozidlo nebo cizinec. Subjektivní stránka se u přestupků vyčerpává zaviněním.

Zavinění obecně chápeme jako psychický vztah pachatele porušení nebo ohrožení chráněného zájmu způsobem uvedeném v zákoně. Zavinění může být úmyslné nebo z nedbalosti a můžeme říci, že splývá s pojmem viny. Zákon vychází ze skutečnosti, že zavinění je třeba odpovědnému subjektu dokázat. Zavinění je u přestupků koncipováno tak, že postačí zavinění z nedbalosti. Jestliže však zákon vyžaduje úmysl, je třeba jej prokázat. V opačném případě by se totiž nejednalo o přestupek.¹

2.2.2 Správní delikty

V systému správně právní odpovědnosti je s ohledem na u nás platnou právní úpravu třeba rozlišovat následující typologii správních deliktů:

- přestupky;
- jiné správní delikty fyzických osob;
- správní delikty právnických osob;
- hybridní správní delikty neboli správní delikty podnikatelů;
- disciplinární delikty;
- pořádkové delikty.

Pachatelem **přestupku** je výhradně fyzická osoba, přičemž přestupek je subsidiární k jinému správnímu deliktu nebo trestnému činu. Toto znamená, že odpovědnost za něj lze uplatnit, pokud nejde o jiný správní delikt nebo trestný čin. Přestupky jsou jedinou částečně kodifikovanou skupinou správních deliktů. Většina přestupků je upravena již ve zmiňovaném zákoně o přestupcích. Některé další přestupky jsou upraveny ve zvláštních zákonech. Pro současný legislativní vývoj je typické rozšiřování skutkových podstat přestupků ve speciálních zákonech nebo jejich přesouvání ze zvláštní části zákona o přestupcích do zákonů speciálních. **Jiné správní delikty fyzických osob** jsou obsaženy v jednotlivých zákonech z oblasti veřejné správy. Fyzické osoby mohou být za tyto delikty postiženy, pokud jejich protiprávní jednání není výslovně označeno za přestupek. Skutkové podstaty zmíněných deliktů a sankce za ně jsou stanoveny v jednotlivých zákonech včetně orgánů, které je projednávají, lhůt, v nichž lze delikt projednat a rozpočtové určení výnosu pokut. Ve vztahu k přestupkům jsou to delikty speciální a v řízení se postupuje podle správního řádu. Obecně je

---

¹ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*, 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

vyžadováno zavinění. Naopak u **správních deliktů právnických osob** (organizací) se zavinění zkoumat nemusí, neboť není pojmovým znakem tohoto deliktu. Odpovědnost bývá objektivní či až absolutní a pachatelem je právnická osoba jako celek. **Hybridní správní delikty**, někdy též nazývané jako správní delikty podnikatelů, jsou odrazem demokratizačních změn v naší společnosti, zejména pak po přijetí živnostenského zákona. Postupně se tedy vyčleňuje další relativně samostatný subsystém správně právní odpovědnosti a to správně právní odpovědnost podnikatelů. Přitom je nerozhodné, zda podnikatelé vystupují v postavení fyzických nebo právnických osob. Ze stran zavinění platí, že jde o odpovědnost objektivní. Disciplinárním deliktem je delikt se speciálním subjektem, který je ve specifickém právním vztahu k určité státní instituci například ke státu a má z tohoto vztahu vyplývající zvláštní práva a povinnosti. Jde například o zaměstnance veřejné správy, soudce, státní zástupce, policisty nebo vojáky. Pro tyto delikty je zásadní to, že o nich rozhoduje vykonavatel veřejné správy, jemuž jsou přisouzeny ze zákona disciplinární pravomoci. Chráněným zájmem je zde řádný výkon veřejné služby. A s tím související disciplína jako je vnitřní kázeň a pořádek. Jde v podstatě o delikty úřednictva. Delikty, které se od všech ostatních podstatně liší, jsou **delikty pořádkové**. Na rozdíl od výše uvedených deliktů kdy jde o porušení obecného pravidla chování, u pořádkových deliktů jde o porušení procesní povinnosti, která může narušit průběh nebo účel správního řízení. Jde tedy o kategorii procesního práva. Příkladem může být situace, kdy odpovědný subjekt nesplní procesní povinnost stanoveným způsobem a včas. Správní úřad tedy uložením pořádkové sankce nutí povinnou osobu k řádnému splnění procesní povinnosti, i kdyby se tak mělo stát dodatečně. Pro tyto delikty platí princip opportunity, což znamená, že uložení sankce je právem nikoli povinností.²

2.2.3 Odpovědnost

Odpovědnost fyzické osoby za přestupek znamená na jedné straně její povinnost strpět sankci stanovenou normou správního práva a na straně druhé vzniká orgánu veřejné správy povinnost přestupek projednat a rozhodnout o něm v příslušném správním řízení.

Obligatořním znakem přestupku je zavinění. Zákon o přestupcích řeší v § 3, otázku, jaký druh zavinění se vyžaduje k uplatnění odpovědnosti za přestupek. Platí zásada, že přestupek je možno spáchat dvěma způsoby. Prvním je spáchat jej úmyslně a druhým je forma zavinění z nedbalosti. Zavinění z nedbalosti lze posuzovat v případě, pokud přestupkový nebo

---

² HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*, 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

jiný zákon výslovně nestanoví, že přestupkem je jednání úmyslné. V ustanoveních ve zvláštní části přestupkového zákona je forma zavinění upravena a je uvedena zásadně jen v případech kdy lze postihnout pouze úmyslné jednání, a jednání zaviněné z nedbalosti není tudíž přestupkem. Jestliže zákon umožňuje postihnout jako přestupek jednání zaviněné jak úmyslně, tak i z nedbalosti, rozdíl ve formě zavinění se uplatní především při určení druhu sankce a její výměry.³

Zavinění má dvě části, jednu část tvoří složka vědění, což je představová složka zavinění a druhou částí je složka vůle, tedy volní složka zavinění. Některé skutečnosti pachatel přestupku zná a na jejich základě je schopen dospět k určitým závěrům. Volní složka pak znamená, že pachatel určitou věc chce, ale je s ní i srozuměn. Při rozhodování o úmyslu či nedbalosti se ohlížíme právě na složky vědění a vůle. Rozlišení mezi nimi závisí na složce vůle. Úmysl vždy obsahuje vedle složky vědění, také složku volní, která v podstatě u nedbalosti chybí. Proto je také zavinění ve formě úmyslu společensky škodlivější a takto můžeme odůvodňovat i uložení vyšší sankce.

Zavinění jako vnitřní vztah pachatele k protiprávnímu jednání a jeho následku musí být v době činu, nikoliv později. U nepříčetné osoby se zavinění vylučuje, neboť zde chybí schopnost rozpoznávací nebo schopnost ovládací a nelze tedy hovořit o odpovědnosti za přestupek. Zavinění je nutné pachateli přestupku prokázat. Prokazující povinnost náleží příslušnému správnímu orgánu, který musí zkoumat, zda dané porušení fyzická osoba zavinila, a musí přesně zjistit formu zavinění. Přestupkové právo je založeno na zásadě „bez zavinění není přestupek“. Jak již bylo zmíněno výše některé přestupky lze spáchat, jak z nedbalosti, tak úmyslně. Forma zavinění pak má vliv na druh sankce. Zákon o přestupcích nebo jiný zákon může stanovit, že přestupek je možno spáchat pouze úmyslně.⁴

Zákon rozlišuje dvě formy nedbalosti. V případě nedbalosti vědomé se jedná o přestupek, který je spáchán z nedbalosti jestliže, pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale spoléhal na to, že se tak nestane. V tomto případě je třeba posuzovat z hlediska pachatele, jak se mu daná situace jevila, jaké má zkušenosti, znalosti a tuto skutečnost je třeba ve správním řízení spolehlivě zjistit. Druhou formou je nedbalost nevědomá, kdy pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo

---

³ ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

ohrožit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Požadavek, podle něhož pachatel „měl vědět“, vyžaduje od něho opatrnost a předvídavost v takové míře jako je kladena na každého. Zákon rozlišuje úmysl přímý a úmysl nepřímý. Obě tyto formy úmyslu jsou vybudovány na složce vůle i na složce vědění. Rozdíl mezi nimi je vyjádřen v odstupňování volní složky. Jak již bylo zmíněno výše, schází-li složka vůle, nejde o úmysl, může však jít o nedbalost. V rámci úmyslu přímého je přestupek spáchán úmyslně a to tak, že pachatel chtěl svým jednáním porušit nebo ohrožit zájem chráněný zákonem. Nepřímý úmysl se vyznačuje tím, že si pachatel uvědomuje možnost porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, tento výsledek však přímo nechce způsobit, ale v případě, že ho způsobí je s tím srozuměn. Jednáním se rozumí rovněž i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen.⁵

V rámci stanovení odpovědnosti za přestupek je důležitým faktorem rovněž věk a nepřičetnost. Za přestupek není dle zákona o přestupcích odpovědný ten, kdo v době spáchání přestupku nedovršil patnáctý rok svého věku a rovněž ten, kdo pro duševní poruchu nemohl rozpoznat, že jde o porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, nebo nemohl ovládat své jednání. Odpovědnosti za přestupek se ovšem nezabývá ten, kdo se do stavu nepřičetnosti přivedl, byť by to bylo i z nedbalosti a to v důsledku požití alkoholu nebo užitím jiné návykové látky.

Podle zákona o přestupcích může být pachatelem pouze fyzická osoba, která dosáhla věku 15 let a je v době činu přičetná. Jelikož zákon o přestupcích vychází z principu osobní odpovědnosti, je možno uložit sankci pouze konkrétní fyzické osobě, které byla prokázána vina. Přestupek musí být projednán v řádném přestupkovém řízení, které probíhá podle určitých zásad činnosti správních orgánů a podle procesních pravidel. Důležité jsou také vlastnosti charakterizující osobu pachatele, která rozhoduje především o správné aplikaci ustanovení druhu a výměry sankce.

Stanovení věkové hranice pachatele přestupku závisí na sociální zralosti fyzické osoby a nastává dovršením 15 let věku. Odpovědnost za přestupek vzniká konkrétně dnem, který nastává po dni patnáctých narozenin. Zákon o přestupcích má navíc speciální ustanovení o trestání mladistvých. Mladistvým je osoba, která v době spáchání přestupku dovršila patnáctý

---

⁵ ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

rok věku a nepřekročila osmnáctý rok svého věku. U těchto osob je odpovědnost za přestupek upravena zvláštním způsobem.

Pachatelem přestupku může být pouze osoba, která byla v době jeho spáchání příčetná. Příčetnost je podmíněna schopností pachatele chápat význam vlastního činu pro společnost a současně ovládat své jednání. V zákoně o přestupcích se obecně předpokládá, že je fyzická osoba příčetná, opak musí být prokázán. Nepříčetnost způsobuje nedostatek rozumové nebo ovládací schopnosti. V rámci ustanovení nepřičetnosti stačí nedostatek pouze jedné z těchto schopností. Správní orgán⁶ nepřičetnost hodnotí na základě zjištěných skutečností například na základě vydaného lékařského posudku nebo posudku znaleckého. Zákon o přestupcích konkrétně vymezuje nepřičetnost a to jako stav duševní poruchy, v jejímž důsledku nemůže osoba v době činu rozpoznat jeho škodlivost pro společnost nebo ovládat své jednání. Zmíněná duševní porucha může být vyvolána rovněž i požitím alkoholu nebo jiné návykové látky.⁷

2.2.4 Zánik odpovědnosti

Jestliže od spáchání přestupku uplynula delší doba, snižuje se význam jeho stíhání, které tak přestává plnit svou společenskou funkci. Snižuje se rovněž škodlivost činu pro společnost a taktéž schopnost správního orgánu provést řádné dokazování. Proto zákon o přestupcích v § 20 stanovuje lhůtu, kdy odpovědnost za přestupek zaniká. Tato lhůta je jednoletá a vyznačuje se tím, že je prekluzivní. Z toho vyplývá, že správní orgán k této lhůtě musí přihlížet z úřední povinnosti. To znamená, že se nepřihlíží na to, zda účastník řízení námitku prekluze uplatnil či nikoli. V opačném případě by došlo na porušení práva na spravedlivý proces. Roční lhůta má jak hmotněprávní, tak i procesně právní charakter. Lhůta má hmotněprávní charakter ve vztahu k pachateli přestupku, kdy zaniká jeho odpovědnost za spáchaný přestupek. Procesně právní charakter se projevuje ve vztahu ke správnímu orgánu, kdy zaniká jeho právo, respektive povinnost, přestupek projednat. Můžeme se ovšem

---

⁶ **Správní orgán** je legislativní zkratka zavedená v § 1 správního řádu. Správním orgánem jsou orgány obce, orgány kraje, ministerstva a jiné orgány moci výkonné. Na obci je správním orgánem orgán obce uvedený v § 5 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je jím obecní úřad, rada obce, zvláštní orgány obce například přestupková komise, starosta.

⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

domnívat, že současná prekluzivní lhůta, která trvá od spáchání přestupku jeden rok, je příliš krátká a mnoho přestupků pak zůstane nepotrestáno.

V § 20 odst. 1 přestupkového zákona je stanoveno, že přestupek nelze projednat, uplyne-li od jeho spáchání jeden rok. Začátek běhu této lhůty je dán okamžikem spáchání přestupku. Jednoroční lhůta začíná v případě v pokračování v přestupku běžet, nanovo a na rozdíl od trestního řádu se nepřerušuje zahájením řízení o přestupku, ale běží dál. Jestliže správní orgán zjistí, v průběhu přestupkového řízení, že odpovědnost za přestupek zanikla, je povinen toto řízení zastavit.

Do běhu jednoroční lhůty od spáchání přestupku se nezapočítává doba, po kterou se pro stejný skutek vedlo trestní řízení podle trestního řádu.⁸

2.2.5 Sankce

Sankce neboli trest je právním následkem přestupku a může být uložena pouze za spáchaný přestupek jeho pachateli na základě zákona. Při ukládání sankce za přestupek je nezbytně nutné dodržovat především princip zákonnosti a s tím úzce související zásadu „nulla poena sine lege“, ze které vyplývá požadavek zákonné formy vyjádření druhu a výše sankce, podmínek a způsobu jejich ukládání, i hledisek pro vyměření sankce v konkrétním případě.

Za přestupek lze uložit pouze sankce, které stanoví zákon o přestupcích nebo jiný příslušný zákon. Uložením sankce vzniká pachateli přestupku povinnost této sankce se podrobit. Tím mu vzniká určitá újma, která je buď majetková, omezující nebo morální. Při určení druhu sankce a její výměry musí správní orgán přihlédnout k závažnosti přestupku. Důležitým je způsob jeho spáchání, jeho následky, okolnosti, za nichž byl spáchán, míra zavinění, pohnutky a osoba pachatele. Za přestupek lze podle § 11 Zákona o 200/ 1990 Sb. O přestupcích uložit tyto sankce:

- a) napomenutí;
- b) pokutu;
- c) zákaz činnosti;
- d) propadnutí věci.

Každou sankci lze uložit samostatně, z čehož vyplývá, že za konkrétní přestupek lze uložit pouze jednu sankci. Výjimku tvoří napomenutí, které lze uložit současně i s jinou sankcí, kromě pokuty. Napomenutí nebo pokutu může uložit správní orgán za každý

---

⁸ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

přestupek. Odchytku tvoří zákaz činnosti, kterou lze uložit pouze za přestupky, u kterých je tato sankce výslovně uvedena ve zvláštní části zákona o přestupcích nebo jiném zvláštním zákoně. Oproti tomu propadnutí věci je možné teoreticky uložit za jakýkoliv přestupek.⁹

Napomenutí je nejmírnější sankcí, kterou lze uložit fyzické osobě za méně závažný přestupek. Svou podstatou je prostředkem morálního odsouzení a má působit výchovně.¹⁰

Pokutu, kterou lze charakterizovat jako finanční sankci, lze uložit za jakýkoliv přestupek a je nejpoužívanější sankcí majetkové povahy. Výše pokuty není stanovena absolutně, ale relativně. Zákon obecně uvádí maximální horní hranici pokuty, kterou lze za přestupek uložit. Tato obecná právní úprava horní hranice se ovšem v praxi v současné době nepoužije a to na základě toho, že jsou u všech skutkových podstat přestupků uvedeny ve zvláštní části zákona o přestupcích nebo ve zvláštních zákonech konkrétní výše pokut. Pokud by ve zvláštní části zákona o přestupcích nebo v jiném zákoně nebyla stanovena výše pokut lze na základě zákona o přestupcích uložit pokutu do 1 000 Kč. Zákon o přestupcích ve zvláštní části uvádí u jednotlivých přestupků maximální výše pokut od 1 000 Kč do 50 000 Kč. Ve zvláštních zákonech se výše pokut pohybují v řádech desítek tisíc korun, v některých případech dosahuje jejich horní hranice až několika milionu korun. Je třeba si uvědomit, že u mladistvých osob se horní hranice pokuty snižuje na polovinu, přičemž však nesmí být nikdy vyšší než 2000 Kč. V konkrétně uvedených případech se projevuje zásada, že u správních deliktů majících typově shodnou skutkovou podstatu by měly být ukládány stejné sankce jak osobám právnickým, tak i osobám fyzickým.

Všechny hranice pokut uvedené v zákonech jsou nepřekročitelné, mimo případy, kdy by to příslušný zákon připouštěl. Z toho vyplývá, že správní orgán nemůže uložit pokutu vyšší, než jakou stanoví zákon.

Správní orgán má díky maximální výše pokut možnost stanovit konkrétní výši pokuty s přihlédnutím k závažnosti přestupku, k osobě pachatele a podobně. V odůvodnění svého rozhodnutí pak musí správní orgán uvést, jaké okolnosti byly pro stanovení konkrétní výše pokuty rozhodující.

Horní hranice pokut jsou stanoveny dvěma způsoby, pevně nebo pohyblivě. První způsob se uplatňuje u všech pokut ve zvláštní části zákona o přestupcích. Horní hranice je zde

---

⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

¹⁰ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

stanovena určitou hodnotou absolutně. Příkladem může být ustanovení, že za daný přestupek lze uložit pokutu do 15 000 Kč. U pohyblivého způsobu je stanovena horní hranice v závislosti na jiných skutečnostech. Například se při stanovení výše pokuty vychází z minimální mzdy.

U některých přestupků vymezuje přestupkový zákon také dolní hranici pokut. Konkrétně je tedy uvedeno od jaké výše může být pokuta uložena. Správní orgán může uložit pokutu i pod touto spodní hranici, pokud to konkrétní zákon výslovně připouští. Na základě zákonných podmínek je také možné u některých přestupků uvedených ve zvláštních zákonech stanovenou horní hranici pokuty zvýšit.¹¹

Pokutu lze za spáchaný přestupek uložit také v blokovém nebo příkazním řízení. Blokové řízení je zjednodušené a zkrácené řízení. Jeho podrobnější zpracování je uvedeno v podkapitole 2.4 zabývající se zvláštními druhy přestupkového řízení.

V blokovém řízení, nelze uložit žádnou jinou sankci než pokutu. Horní hranice u blokové pokuty je 1 000 Kč a u mladistvé osoby 500 Kč. Jestliže přestupkový nebo jiný zákon umožňuje uložit v blokovém řízení pokutu vyšší než 1 000 Kč, platí u mladistvé osoby maximální výše pokuty 2 000 Kč. V případě, že nebude pachatelem pokuta ve stanovené lhůtě zaplacená je vymáhána exekučními prostředky. V blokovém řízení nelze uložit ochranné opatření, ani rozhodnout o náhradě škody. Odvolání v blokovém řízení je stejné jako odvolání proti rozhodnutí o přestupku.¹²

V rámci příkazního řízení je horní hranice pokuty určena na 4 000 Kč. V tomto případě ovšem nejsou zákonem o přestupcích stanoveny podmínky, kdy by bylo možno tuto horní hranici překročit. Takto stanovená hranice platí i pro jiné zvláštní zákony. Uložit v příkazním řízení pokutu vyšší než je uvedena zákonem o přestupcích umožňují některé zvláštní zákony. Tím se uplatňuje zásada, že zvláštní právní úprava má přednost před úpravou obecnou. Pokud je zvláštním zákonem nebo ve zvláštní části zákona o přestupcích stanovena horní hranice pokuty nižší než 4000 Kč, nelze tuto hranici překročit ani v příkazním řízení.

Uložené pokuty jsou příjmem obce nebo státního rozpočtu České republiky. V tomto ohledu je rozhodující, který správní orgán o přestupku rozhodoval v prvním stupni a který

---

¹¹ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

¹² HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*, 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

pokutu uložil. Pokuty, které uložil orgán obce, jsou příjmem této obce. Pokuty, které byly uloženy jiným správním orgánem České republiky, jsou příjmem státního rozpočtu.

Ve smyslu zákona o přestupcích jsou k ukládání blokových pokut oprávněny:

- správní orgány, v jejichž působnosti se projednávají přestupky,
- fyzické osoby pověřené těmito orgány,
- orgány určené zákonem o přestupcích nebo jiným zákonem.¹³

Zákon o přestupcích stanovuje jako jeden z druhů sankcí i sankci **zákazu činnosti**. Je charakteristická svou omezující povahou a jejím hlavním smyslem je zabránit pachateli přestupku v recidivě. Kromě preventivního charakteru má i charakter represivní a v některých případech může mít zásadním způsobem dopad i na běžný život osoby či na výkon jejího povolání. Zákon o přestupcích pro ukládání zákazu činnosti stanovuje kromě obecných podmínek pro ukládání sankcí i podmínky zvláštní. Sankce zákazu činnosti představuje jeden z nejzávažnějších a často i trvalejších zásahů do právního postavení pachatele přestupku. Zákaz činnosti lze podle obecných podmínek uložit samostatně nebo s jinou sankcí. Nejčastějším případem je její kumulace společně s pokutou. Na rozdíl od pokuty, kterou lze uložit za každý přestupek, lze zákaz činnosti uložit pouze za přestupky, u kterých je tato sankce výslovně uvedena ve zvláštní části přestupkového zákona nebo v jiném zákoně. Sankci lze uložit pouze na dobu stanovenou zákonem. Pokud doba stanovená zákonem není, obecně platí, že sankční rozpětí ukládaného zákazu činnosti lze uložit nejdéle na dva roky. Specifické podmínky pro ukládání této sankce platí pro mladistvé, kterým lze zákaz činnosti uložit nejdéle na dobu jednoho roku. Podmínkou je, aby výkon sankce nebránil v jejich přípravě na povolání.

Zákaz činnosti lze uložit jen za splnění dvou předpokladů:

- 1) Jde-li o činnost, kterou pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru, nebo k níž je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu, příkladem je služba státních zaměstnanců ve správních úřadech, řízení motorových vozidel,
- 2) Spáchal-li pachatel přestupek touto činností nebo v souvislosti s ní.

Mezi přestupkem a touto činností musí být přímá souvislost. Tento vztah je důležitý při určení obsahu činnosti, která se zákazem činnosti zakazuje.

---

¹³ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

Uložení sankce zákazu činnosti, která nabyla právní moci, pro pachatele znamená, že činnost, která mu byla zakázána, již nemůže vykonávat. Od okamžiku nabytí právní moci tedy začíná běžet doba, po kterou je daná činnost zakázána. Výkon této sankce končí uplynutím doby stanovené v rozhodnutí.¹⁴

Poslední sankcí za spáchaný přestupek je **propadnutí věci**. Tuto sankci je možné uložit samostatně, nebo spolu s jinou sankcí. Jejím cílem je zabraňovat pachateli v opakování přestupku a má mu odejmout prospěch získaný protiprávním jednáním. Z pravidla se ukládá při přestupcích spáchaných úmyslně. Zabrané věci mohou být movité nebo nemovité. Převážně se ovšem sankce stahuje na věci movité. Základním předpokladem pro uložení sankce propadnutí věci je skutečnost, že pachatel přestupku je jejím výlučným vlastníkem. Správní orgán je při rozhodování o uložení propadnutí věci limitován hodnotu dané věci, která nesmí být v nápadném nepoměru k povaze spáchaného přestupku. Hodnota věci není stanovena absolutní částkou, ale je posuzována ve správním uvážení.

Dnem nabytí právní moci správního rozhodnutí přechází věc, na kterou byla uložena sankce, do vlastnictví státu. Dočasným správcem této věci se stává správní orgán, který rozhodl v prvním stupni, nejčastěji obec.¹⁵

2.2.5.1 Ochranná opatření

Přestupkový zákon v § 6 vymezuje ochranná opatření, těmi jsou omezující opatření a zabránění věci. Samotný účel ochranných opatření není v zákoně o přestupcích výslovně vyjádřen. Ochranná opatření nejsou sankcemi, ale jsou používány vedle nich. Jejím hlavním smyslem je prevence a tedy ochrana společnosti před nežádoucím jednáním fyzických osob. Vydaná ochranná opatření chrání současně samotného pachatele přestupku. Opatření mají charakter státního donucení a rozhodují o nich pouze orgány veřejné správy na základě zákona. Výkonem ochranného opatření vzniká pachateli určitá újma, která spočívá v omezení jeho občanských práv a svobod a má charakter vedlejšího účinku. Cílem ochranného opatření je výchova pachatele nebo zneškodnění věci.

Správní orgán ukládá takové ochranné opatření a s takovou intenzitou, které je vzhledem k dané situaci co nejúčinnější.¹⁶

---

¹⁴ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

¹⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*, 4. vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

Omezující opatření

Účelem omezujícího opatření je zamezení nebo podstatné snížení možnosti pachateli přestupku opakovat další ohrožování nebo porušování zájmu společnosti. Konkrétní omezení spočívá v uložení zákazu navštěvovat určená veřejně příslušná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje, konají se veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní události a podniky.

Uložit omezující opatření není povinností správního orgánu. Je to pouze možnost. Pokud se však orgán rozhodne, že omezující opatření uloží, může ho uložit pouze spolu se sankcí a ve standardním řízení o přestupku. Správní orgán nemůže omezující opatření uložit v blokovém ani příkazním řízení. Omezující opatření lze uložit nejdéle na dobu jednoho roku. Tato doba začíná běžet od nabytí právní moci daného rozhodnutí a končí uplynutím v rozhodnutí stanovené doby.

Správní orgán při určování zákazu navštěvovat veřejně přístupná místa a místnosti a stanovení doby tohoto zákazu musí přihlídnout k povaze a závažnosti spáchaného přestupku.

Zabrání věci

Zabrání věci je dalším druhem ochranného opatření. Jeho účelem je nejenom zamezit možnost dalšího spáchání přestupku s konkrétní věcí, která byla ke spáchání přestupku užita nebo určena, ale i odejmutí prospěchu ze spáchaného přestupku. Správní orgán může rozhodnout o zabrání věci pouze za současného splnění tří podmínek:

- nebyla-li uložena sankce propadnutí věci;
- jedná se o věc, která byla ke spáchání přestupku užita nebo určena, anebo byla přestupkem získána;
- jestliže, to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem.

Rozhodnutí, že se věc zabírá, je správní orgán oprávněn vydat pouze v případě splnění zákonných podmínek:

- věc náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat, například odpovědnost za přestupek byla vyloučena, pachatel nedovršil 15 roku svého věku,
- věc nenáleží pachateli přestupku.

---

¹⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

Uložit zabrání věci je stejně jako u omezujícího opatření možností správního orgánu nikoliv jeho povinností. O jeho uložení může správní orgán rozhodnout pouze ve standardním řízení o přestupku, tedy nikoliv v blokovém a příkazním řízení.

O zabrání věci nelze rozhodnout, jestliže od jednání přestupku uplynuly dva roky. Dvouletá lhůta začíná běžet od okamžiku ukončení spáchání přestupku. V případě opakování přestupku se začátek běhu dvouleté lhůty obnovuje. Na rozhodování o zabrání věci se nevztahuje jednoletá lhůta pro zánik odpovědnosti za přestupek podle § 20 přestupkového zákona. Vlastníkem zabrané věci se nebytím právní moci rozhodnutí stává stát.¹⁷

2.2.6 Okolnosti vylučující protiprávnost

Mezi okolnosti vylučující protiprávnost patří nutná obrana a krajní nouze. Jejich ustanovení nalezneme v § 2 odst. 2 přestupkového zákona.

Nejprve se zaměříme na **nutnou obranu**. Ze zákonné definice vyplývá, že aby určité jednání bylo možno považovat za nutnou obranu ve smyslu zákona o přestupcích, musí naplňovat několik znaků:

- Musí se jednat o útok na zájem chráněný zákonem. V tomto případě se nemusí jednat pouze o zájem chráněný zákonem o přestupcích, ale i jiným zákonem. Dle nejvyššího soudu se lze prostředky nutné obrany bránit pouze proti útoku osoby, která je za přestupek odpovědná. V tomto smyslu se jedná o osobu starší patnáct let, která je příčetná.
- Útok musí přímo hrozit nebo trvat. Splnění této podmínky je třeba posuzovat v kontextu daného případu. Ten, kdo čelí útoku, může zvolit prostředky obrany, jimiž hrozícímu útoku zamezí nebo odvrátí již trvající útok, tak aby v něm útočník pokračoval. Oprávněné použití této obrany záleží na subjektivních pocitech obránce.
- Obrana nesmí být zjevně nepřiměřená. Tento znak klade důraz na správném poměru mezi intenzitou útoku a intenzitou obrany. Obrana je hodnocena jako přiměřená i v případě pokud její intenzita byla větší než intenzita útoku. Taktéž škoda, která vznikne v důsledku obrany, může být větší než škoda, která by hrozila útokem. Za nepřiměřenou obranu se však považuje, pokud škoda či intenzita je v nevýrazném nepoměru k útoku.

---

¹⁷ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

- Nutnou obranu nelze použít proti plnění povinnosti stanovené zákonem. Jedná se například o služební zákrok policie, který je v souladu se zákonem.

Druhou z okolností vylučujících protiprávnost je **krajní nouze**. Stejně jako u nutné obrany musí i v případě krajní nouze posuzované jednání splňovat současně několik podmínek:

- Musí se jednat o odvracení nebezpečí. V tomto lze spatřovat rozdíl mezi nutnou obranou a krajní nouzí. Nebezpečí je totiž širším pojmem než útok. Nebezpečím mohou být lidská jednání, které nejsou útokem. Může se jednat například o případy, kdy nebezpečí vyvolal člověk, ale jednání nesměřuje proti nebezpečnému jednání, ale proti jeho účinkům. Dalším případem je ten, kdy nebezpečí vyvolal člověk, ale odvracením nebezpečí způsobí újmu jiným osobám. Na rozdíl od nutné obrany může jít také o případy kdy je zdrojem nebezpečí jednání osob nepřítichých, dětí nebo osob, které jednají bez požadovaného zavinění, zejména ve skutkovém omylu.
- Obdobně jako v případě nutné obrany, musí nebezpečí směřovat proti zájmu chráněným zákonem.
- Nebezpečí musí být přímo hrozící. To znamená, že musí být aktuální, reálné a bezprostřední, nikoliv hrozící v minulosti nebo budoucnosti.
- V krajní nouzi může jednat kdokoli, tedy i ten, jehož zájmy nejsou bezprostředně ohroženy. Výjimku tvoří například hasiči či policisté ve službě, jelikož ti jsou povinni nebezpečí snášet.
- Při odvracení nebezpečí nesmí být způsoben stejně závažný následek než ten, který hrozil. Jedná se o požadavek proporcionality mezi hrozícím následkem a následkem, skutečně vzniklým v důsledku uplatnění krajní nouze. Zjednodušeně jde o srovnání zájmu chráněného a obětovaného, vždy s ohledem na intenzitu jejich ohrožení i pravděpodobnosti vzniku následku.
- Poslední podmínkou je, že nebezpečí hrozící zákonem chráněnému zájmu, nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak. Jedná se o podmínku subsidiarity vycházející z toho, že odvracení nebezpečí se dotýká i zájmu osob, která na vzniku nebezpečí nenesou vinu a o jeho způsobení se nijak nepříčinily. Je třeba dát přednost tomu, aby bylo nebezpečí odvráceno jinak, bez ohrožení zájmu osob.¹⁸

---

¹⁸ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

2.3 Správní řízení

V závěru této kapitoly se budeme zabývat základem pro řízení o přestupcích, a tím je správní řízení. Správní orgány jsou při výkonu své působnosti v oblasti veřejné správy vázány správním řádem.

Problematika správního trestání není zcela uceleně zpracována. Většinou je tato oblast zužována pouze na zákon o přestupcích. Správní trestání je však oblast velmi široká. Cílem správního práva je upravovat postavení a chování subjektů v právních vztazích, které vznikají a uskutečňují se v souvislosti s realizací podstatné části výkonné moci ve státě, která je nazývaná veřejná správa. Subjekty jsou si navzájem nerovné, jelikož na jedné straně právního vztahu stojí jako nositel veřejné správy stát, který je zastoupen svým orgánem, případně fyzická osoba nebo obec, které stát přiznává právo veřejnou správu vykonávat, především ve formě samosprávy. Tyto instituce jsou zpravidla autoritativní a mocenské vůči druhé straně zmiňovaného vztahu. Na té pak stojí adresát veřejné správy, nejčastěji občan jako fyzická osoba, ale i právnická osoba. Veřejná správa je ústředním pojmem správního práva jako jednoho z právních odvětví. Zjednodušeně můžeme říci, že jde při ní o správu veřejných záležitostí, která se projevuje jako státní správa a samospráva.

Správní řízení lze obecně označit za postup správních orgánů upravený procesními normami správního práva, který směřuje k vydání správního rozhodnutí, jakožto individuálního správního aktu. Charakteristické pro správní řízení je, že správní orgán rozhoduje nejčastěji o právních poměrech jednoho nebo více adresátů se společnými nebo shodnými zájmy. Správní úřad má v tomto procesu dvojí postavení. Je to on, kdo ve věci rozhoduje a zároveň, ten kdo uplatňuje v řízení veřejný nebo jiný obecný zájem. Správní řízení má pevně stanovené jednotlivé fáze a určité postupy, v jejichž závěru je vydáno rozhodnutí. Prostřednictvím rozhodnutí se:

- určité věci zakládají;
- mění nebo ruší práva anebo povinnosti určené osoby;
- prohlašuje, že tato osoba určitá práva nebo povinnosti má nebo nemá.¹⁹

2.3.1 Vztah správního řádu a přestupkového zákona

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení a právě z této skutečnosti plyne vzájemná souvislost mezi správním řádem a přestupkovým zákonem. Správní řád tvoří

---

¹⁹ JEMELKA, L., K. PONDĚLÍČKOVÁ a D. BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 616 s. ISBN 978-80-7179-784-5.

obecný rámec pro úpravu správního řízení. Vztah ke zvláštním zákonům je pak obsažen zejména v § 1 odst. 2, správního řádu. Tento paragraf dává přednost postupu ve zvláštním zákonu před ustanovením správního řádu. V zákoně o přestupcích je vztah se správním řádem ustanoven v § 51, který se odvolává právě na obecné předpisy správního řízení.

Základy přestupkového řízení nalezneme ve správním řádu, jedná se ovšem o zvláštní souhrn právních norem, které řídí proces projednávání a vyřizování přestupků. Správní řád je tedy ve vztahu k zákonu o přestupcích právním předpisem subsidiárním. Přestupkový zákon je ve vztahu ke správnímu řádu předpisem speciálním a má proto, před správním řádem přednost. Jinými slovy lze říci, že se bude přednostně aplikovat zákon o přestupcích nebo zvláštní zákon, a správní řád se uplatní v případech, kdy tyto zákony určité věci neupravují nebo je upravují pouze částečně. U přestupkového řízení platí všechny zásady správního řízení, které mohou být modifikované přestupkovým zákonem.²⁰

---

²⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

3 PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ

Přestupkové řízení je základním pojmem a podstatou přestupkového práva. Jedná se o zvláštní správní řízení, které je upraveno v třetí části zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. V případě, že není v tomto nebo jiném zvláštním zákoně stanoveno jinak, vztahují se na řízení o přestupcích též obecné předpisy o správním řízení, tedy správní řád.²¹

3.1 Zásady

U přestupkového řízení platí všechny zásady obecného správního řízení, které jsou někdy modifikované přestupkovým zákonem a současně platné u přestupkového řízení podle zvláštních zákonů. Uplatňují se především níže zmíněné zásady, které se vzájemně prolínají a jsou obsaženy v několika ustanoveních současně.

Zásada zákonnosti nebo přesněji řečeno legality stanovuje, že celý průběh přestupkového řízení včetně samotného rozhodnutí o přestupku, musí být v souladu se zákony, ostatními právními předpisy i ratifikovanými mezinárodními smlouvami. Jde o procesní předpisy i hmotněprávní normy. Závaznými normami jsou zákony, zákonná opatření, nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a jiných ústředních správních úřadů, dále nařízení krajů a obcí, obecně závazné vyhlášky krajů a obcí a další právní předpisy. Správní orgán musí postupovat rovněž v souladu s mezinárodní smlouvou, která je součástí našeho právního řádu a závaznými právními normami EU. V případě střetu vnitrostátní normy a příslušné normy EU je norma EU nadřazena.

Zásada ochrany dobré víry je obsažena ve více ustanoveních do práv a právem chráněných zájmů může správní orgán zasahovat jen za podmínek stanovených v zákoně a to pouze v nezbytném rozsahu. Musí chránit práva a oprávněné zájmy nabyté v dobré víře. Pokud nejsou práva nebo oprávněné zájmy v souladu se zákonem nebo pokud jsou v rozporu s dobrými mravy nebo veřejným zájmem nemůže se osoba dobré víry dovolávat. Současně ovšem musí přihlížet i k ochraně práv a oprávněných zájmů dalších účastníků a posuzovat přiměřenost a reciprocitu zásahů do práv a oprávněných zájmů všech účastníků. Tato zásada pak souvisí i se zásadou rovnosti účastníků.

Přijaté řešení musí být ve shodě se **zásadou souladu s veřejným zájmem** a rovněž musí odpovídat okolnostem daného případu. Jelikož správní orgán musí postupovat nestranně, projevuje se rovněž i zásada rovnosti účastníků řízení. Pokud je například rozhodováno

---

²¹ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

v podobných případech nesmí v rámci rozhodnutí vznikat bezdůvodné rozdíly. Důležitou roli zde hraje soudní judikatura. Smyslem je odstraňovat formou opravných prostředků bezdůvodné rozdíly v rozhodovací činnosti při typově shodných či podobných případech.

Přestupkový orgán je v rámci řízení povinen zjistit podklady pro rozhodnutí co nejúplněji a tímto tak naplnit **zásadu materiální pravdy**. V rámci správního řízení nesmí vzniknout žádné důvodné pochybnosti o projednávané věci a rozsah musí být v souladu s požadavky legality. Rozhodnutí musí spolehlivě vycházet ze zjištěného stavu věci. Přestupkový orgán musí dát příležitost všem účastníkům, aby se vyjádřily k podkladům rozhodnutí. Správní orgán je povinen volit důkazní prostředky tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci a rovněž byl případ objasněn rychle a zejména hospodárně. Správní orgán nesmí tedy provádět důkazy, které by byly nadbytečné.

V rámci přestupkového řízení spolupracují se správním orgánem všichni účastníci řízení, státní orgány, orgány policie a orgány obcí na základě **zásady vzájemné součinnosti**. Uvedené orgány mají povinnost napomáhat správním orgánům a oznamovat těmto orgánům svá zjištění s kterých vyplývá podezření ze spáchání přestupku. Občané jsou pak povinni podat správnímu orgánu nezbytná vysvětlení související s prověřením daného přestupku. Odmítnout mohou jen v případech, kdyby jim nebo osobám blízkým hrozilo nebezpečí postihu za přestupek nebo trestný čin nebo pokud by svou výpověď porušili státní nebo služební tajemství nebo stanovenou povinnost mlčenlivosti.

V každém stádiu přestupkového řízení musí být uplatněna **zásada součinnosti s účastníky**. Účastníkům řízení je tedy dána možnost vyslovit své stanovisko a účinně obránit svá práva a právem chráněné zájmy. Jelikož je veřejná správa službou veřejnosti, musí se k dotčeným osobám přestupkový orgán chovat zdvořile a vyjít jím dle možnosti vstříc. V souvislosti se svým úkonem je-li to potřebné, poskytne orgán dotčené osobě přiměřené ponaučení o procesních právech a povinnostech, tak aby ho osoba pochopila. Dále pak uvědomí dotčené osoby s dostatečným předstihem o úkonu, který učiní. Přestupkový orgán umožní účastníkům řízení nahlížet do spisů, navrhopvat důkazy, podat odvolání a další.

Přestupkový orgán se může na základě **zásady odstranění rozporu** pokusit o smírné odstranění rozporu projednávané věci, pokud to povaha věci umožňuje. Přistupuje se k ní, pokud rozpory brání řádnému projednání a rozhodnutí v dané věci. Návrh na smírné řešení musí být uveden v příslušném spise. Přestupkový orgán má tuto povinnost stanovenou u projednávání přestupku urážky na cti, který je uveden v § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona. Správní orgány vzájemně spolupracují a mají oznamovací povinnost. Toto je stanoveno **zásadou dobré správy**. Správní orgány jsou také povinni dát do vzájemného

souladu všechny postupy, které probíhají současně a souvisejí s právy nebo povinnostmi dotčené osoby. V praxi pak přichází v úvahu například společné řízení ve smyslu § 57 přestupkového zákona.

Veřejná správa je chápána, jako služba veřejnosti s čímž je úzce **spjata zásada zdvořilosti a slušnosti**. Každý kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu se musí k dotčeným osobám chovat slušně a zdvořile. Jedná se v podstatě o etiku chování ve veřejné správě. Uvedená zásada souvisí se zásadou součinnosti správního orgánu s účastníky. Správní orgán musí tedy dotčené osoby poučit o jejich právech a povinnostech v průběhu řízení jakož i o případných nedostatcích jejich podání.

Přestupkový orgán má povinnost na základě **zásady rychlosti a procesní ekonomie** vyřizovat případy bez zbytečných průtahů. V jednoduchých případech tedy orgán rozhoduje tedy bezodkladně na podkladě materiálů kdy je skutkový stav bezpečně zjištěn a není pochybností o tom, že se podezřelý přestupku skutečně dopustil. K tomuto se využívá příkazní řízení. V ostatních případech je správní orgán povinen rozhodnout do 30 dnů od zahájení řízení. Ve složitých případech se připočítává až doba dalších 30 dnů nebo doba, která je nutná k provedení dožádání. Tuto zásadu podporuje i institut autoremedury- samoopravy. Účelem je, aby o odvolání rozhodl orgán, který rozhodnutí vydal. Správní orgán, který rozhodnutí vydal, ho může zrušit nebo změnit. Změnit jej může v případě, pokud tím plně vyhoví odvolání a současně nezpůsobí újmu jinému účastníkům, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas. Pokud prvoinstanční orgán sám odvolání nevyřídí autoremedurou, musí spis předat se svým stanoviskem do 30 dnů ode dne doručení odvolání odvolacímu orgánu. S touto zásadou souvisí i ochrana před nečinností. Jedná se o opatření, které znamená přesun rozhodovací pravomoci z orgánu příslušného na orgán odvolací. Přestupkový orgán musí postupovat tak, aby nikomu nevznikly zbytečné náklady řízení. Přestupkový orgán může usnesením dožádat podřízený nebo nadřízený správní orgán o provedení úkonu, který by sám mohl provést jen s obtížemi, s neúčelnými náklady nebo ho nemůže provést vůbec. Dožádaný správní orgán pak úkon provede do 30 dnů od doručení dožádání. Správní orgán může uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 tisíc korun těm, kteří stěžují postup řízení a ovlivňují tak jeho rychlost nebo hospodárnost.

Dotčené osoby mají při uplatňování svých procesních práv rovné postavení, které jim zajišťuje **zásada rovnosti postavení účastníků**. Správní orgán musí vůči dotčeným osobám postupovat nestranně a od všech vyžadovat plnění jejich procesních povinností stejnou měrou. Správní orgán učiní potřebná opatření tam, kde by rovnost účastníků řízení mohla být

ohrožena. Pokud jednotliví účastníci mají v přestupkovém řízení rozdílné postavení, vyplývá to přímo ze zákonné úpravy § 72 a § 81 odst. 1 přestupkového zákona.

V rámci **zásady oficiality** se přestupky projednávají s úřední povinností. V obecném zájmu je, aby správní orgán takto postupoval. Výjimkou jsou pouze přestupky, které se projednávají jen na návrh podle § 68 odst. 1 přestupkového zákona.

Řízení o přestupku před orgánem prvního stupně je povinně stanoveno jako ústní jednání a to na základě **zásady ústního jednání**. Projednání přestupku bez přítomnosti obviněného je možné jen v případě pokud se odmítne k projednávání dostavit, ač je řádně pozván nebo se nedostaví bez omluvy nebo důležitého důvodu a dále pokud je vina řádně prokázána a účast obviněného není při řízení nutná.

Na základě **zásady presumpce nevinu** se na toho, proti němuž se vede přestupkové řízení, hledí jako by byl nevinný a to dokud pravomocným rozhodnutím není vina vyslovena. Obviněným z přestupku se stává osoba podezřelá ze spáchání přestupku a to okamžikem zahájení řízení. Přestupkové orgány musí vůči obviněnému postupovat nestranně a nesmějí s ním jednat jako s pachatelem. Obviněný nemá povinnost dokazovat svou nevinu.

Pokud jsou při přestupkovém řízení v otázce viny nebo i v dalších skutečnostech pochybnosti je nutno rozhodnout ve prospěch obviněného s čímž souvisí **zásada in dubio pro reo**. Pokud například nelze nepochybně prokázat, že byl obviněný v kritické době na místě spáchaného přestupku, je nutné přijmout závěr, že tam v určité době nebyl.

Obviněný z přestupku má dle **zásady obhajoby** nezadatelné právo vyjádřit se ke všem věcem, které se mu kladou za vinu. Má právo uplatňovat skutečnosti a navrhnout důkazy na svou obhajobu. Obviněný má možnost vyjádřit se správnímu orgánu před vydáním rozhodnutí k podkladům a zjištěním a případně navrhnout ještě další doplnění. Advokát nebo jiný zástupce, kterého si obviněný zvolí má stejná obhajovací práva.

Odvolání jako řádný opravný prostředek realizuje **zásadu dvouinstančnosti řízení**. Odvolat se lze proti každému prvoinstančnímu rozhodnutí v přestupkovém řízení. Právo odvolání je přiznáno pouze účastníkům řízení a jejich zástupcům, případně zákonným zástupcům v řízení proti mladistvému. Bez podání odvolání nelze zahájit a uskutečnit odvolací řízení. Proti rozhodnutí o odvolání vydaném druhou stolicí se nelze dále odvolat.

Zásada zákazu změny sankce neboli **zásada zákazu peformance in peius** stanovuje, že v odvolacím řízení nemůže být obviněnému stanovena horší sankce, než bylo určeno v prvotním rozhodnutí. Výjimkou mohou být změněná rozhodnutí o náhradě škody, nákladů řízení a o zabránění věci. Stejná zásada platí i v příkazním řízení, jelikož po podání odporu proti příkazu nemůže být obviněnému uložena vyšší pokuta.

Zásada neveřejnosti ústního jednání stanovuje, že jednání před přestupkovým orgánem je neveřejné a správní orgán na něj připustí jen osoby zúčastněné na řízení. Vedle členů a pracovníků správních orgánů to jsou účastníci řízení, předvolaní svědci, znalci, tlumočníci a osoby poškozené. Dotčená osoba může navrhnout, aby bylo jednání veřejné. Je mu vyhověno, pokud tím nemůže být způsobena újma ostatním účastníkům, porušena ochrana utajovaných skutečností, ochrana osobnosti nebo ohrožena mravnost.

Na základě zásady teritoriality a personality je rozhodující spáchání přestupku na území České republiky. Podle přestupkového zákona je stíhán pachatel bez ohledu na to, zda je státním občanem ČR, cizincem nebo zda má pobyt na našem území. Pokud se přestupku dopustí cizinec lze přestupek projednat jen, zdržuje-li se na území naší republiky. Místní působnost zákona se řídí v omezené míře i zásadou personality. Jde o přestupky spáchané v cizině státním občanem České republiky nebo cizincem, který má na území ČR trvalý pobyt. Zákon o přestupcích v § 8 odst. 2 stanovuje, kterých přestupků se to týká a jaké náležitosti musí být splněny.

Zásada účelnosti a prospěšnosti stanovuje, že je potřeba vždy hodnotit a posuzovat řešený případ tak, aby jeho rozhodnutí splnilo účel. Používá se v případech, kdy je lepší neřešit jej podle přestupkového zákona, ale je účelnější využít opatření podle zákoníku občanského, stavebního či jiného.

Zásada non bis in idem spočívá v tom, že fyzická osoba nemůže být postižena za stejné protiprávní jednání dvakrát. Přestupkový zákon přímo stanovuje, že správní orgán je povinen zrušit své rozhodnutí, pokud zjistí, že věc, která byla projednána jako přestupek se sankcí, byla pravomocně projednána soudem. Taková osoba má nárok na vrácení částky, kterou zaplatila za úhradu sankce a nárok na vrácení uhrazených nákladů řízení.²²

Podstatou **zásady zákazu zneužití správního uvážení** je, že správní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, ke kterým mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena. Tato zásada má dva hlavní aspekty. Prvním aspektem je zákaz zneužití správní úvahy, z toho plyne, že správní orgán v rámci správního uvážení nesmí překročit zákonné meze. Druhým aspektem této zásady je zákaz zneužití pravomoci správního orgánu, tedy zákaz zneužití oprávnění jednat v konkrétní věci.²³

---

²² ČERNÝ, J., E. HORZINKOVÁ a H. KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení*. 12. vyd. Praha: Linde, 2011. 758 s. ISBN 978-80-7201-859-8.

²³ JEMELKA, L., K. PONDĚLÍČKOVÁ a D. BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 616 s. ISBN 978-80-7179-784-5.

Správním řádem je vymezeno, co může být podkladem pro vydání rozhodnutí. Mezi tyto podklady řadíme především návrhy účastníků, důkazy a skutečnosti, které jsou správnímu orgánu známy z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci a také všeobecně známé skutečnosti. Pokud zákon nestanoví jinak, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy. Správní orgán musí pečlivě přihlížet ke všemu, co vyšlo v řízení najevo a co uvedli účastníci. Na **základě zásady volného hodnocení důkazů** je správnímu orgánu ponecháno, aby zhodnotil připuštění a provedení určitých důkazů a aby posoudil jejich hodnověrnost. V odůvodnění rozhodnutí pak musí uvést správní orgán své úvahy.²⁴

3.2 Příslušnost

Správní řízení musí splňovat určité požadavky a nároky, které jsou na něj zákonem kladné a to v souladu se základními zásadami správního řízení. Z tohoto hlediska správní orgán, který rozhoduje nebo se jiným způsobem podílí na výkonu veřejné správy, musí vyhovovat požadavkům příslušnosti. Příslušnost rozeznáváme věcnou, místní a funkční. Pravidla pro určení příslušnosti daného správního orgánu obsahuje správní řád a právní předpisy, které upravují zvláštní druhy správního řízení. Uvedená pravidla jsou závazná jak pro správní orgán, tak i pro účastníky řízení.

3.2.1 Věcná příslušnost

Věcná příslušnost správních orgánů určuje, který konkrétní správní orgán je povolán jednat a rozhodovat v určitých případech. Věcná příslušnost správních orgánů musí být vždy stanovena zákonem nebo na základě zákona. Věcně příslušný správní orgán je povinen provést řízení a nesmí věc postoupit k projednání a rozhodnutí správnímu orgánu jiné kategorie nebo vyššího stupně.

Rozhodnutí věcně nepříslušného správního orgánu je nulitním nebo-li nicotným správním aktem.

3.2.2 Místní příslušnost

Správním orgánům je na základě **místní příslušnosti** určováno, který konkrétní správní orgán téhož stupně je určen jednat a rozhodovat v určitých věcech formou rozhodnutí. Pro

---

²⁴ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

určení místní příslušnosti správního orgánu jsou rozhodující okolnosti v době zahájení řízení. Místní příslušnost je pro správní orgány určena správním řádem podle několika kritérií:

- a) v řízení, kde jde o činnost účastníka, se místní příslušnost řídí místem této činnosti;
- b) týká-li se řízení nemovitosti, řídí se příslušnost místem, kde nemovitost leží;
- c) je-li účastníkem řízení podnikající fyzická osoba, je místní příslušnost odvozena od místa podnikání;
- d) v ostatních řízeních je místní příslušnost určena místem trvalého pobytu;
- e) v řízeních týkajících se právnické osoby je místní příslušnost určena místem jejího sídla nebo organizační složky.

V případě je-li místně příslušných více správních orgánů a nedohodnou-li se jinak, provede řízení ten z nich, u něhož jako prvního byla podána žádost nebo, který z moci úřední učinil úkon jako první. Nelze-li určit podmínky místní příslušnosti, určí místní příslušnost svým usnesením nejbližše společně nadřízený správní orgán.

3.2.3 Funkční příslušnost

Funkční příslušnost vyřízení dané věci nestanovuje zákon. Funkční příslušnost určuje, který z orgánů vnitřní organizační struktury věcně příslušného správního orgánu je příslušný provést správní řízení. Tato příslušnost přichází v úvahu především na úrovni obce nebo kraje. V obcích může provádět správní řízení zásadně obecní úřad dále rada obce, komise a zvláštní orgány. Obecní úřad zřizuje odbory pro jednotlivé úseky své činnosti. V případě přestupkového řízení může být příslušný například odbor vnitřních věcí.²⁵

3.3 Příslušné správní orgány

Na základně § 52 Zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích projednávají přestupky obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí a jiné správní orgány, stanoví-li tak zvláštní zákon. V řízení o přestupcích jsou věcně příslušné obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí všech kategorií, tedy obcí s rozšířenou působností, obcí s pověřeným obecním úřadem a ostatních obcí. Obecní úřad je obligatorním orgánem každé obce. Zvláštním orgánem obce, určen k projednávání přestupků je komise, která je orgánem fakultativním. Jiné orgány obce jako je zastupitelstvo či rada obce nemají pravomoc přestupky projednávat ani si tuto pravomoc vyhradit. Zvláštní zákony mohou stanovit k projednávání přestupků i jiné správní orgány,

---

²⁵ ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 2. vyd. Praha: ANAG, 2012, 568 s. ISBN 978-80-7263-696-9.

kterými jsou například celní úřady, úřady práce, Česká inspekce životního prostředí, krajská veterinární správa, katastrální úřady či úřad pro ochranu osobních údajů.

Obce mohou jako svůj zvláštní orgán zřizovat komise k projednávání přestupků. Přestupková komise je zvláštním orgánem obce, a to orgánem fakultativním. Zřízení této komise je v pravomoci starosty obce, případně primátora, který rovněž jmenuje a odvolává její členy. Tyto komise jednají a rozhodují v tříčlenném složení. Předsednictví je svěřeno do rukou osoby s právnickým vzděláním nebo se zvláštní odbornou způsobilostí k projednávání přestupků. Komise se usnášejí většinou hlasů. Stejně podmínky platí i v případě, pokud by projednáváním přestupků byla pověřena komise rady obce.²⁶

3.4 Zvláštní formy řízení o přestupcích

Blokové řízení je specifické, zjednodušené a zkrácené řízení podobné příkazu na místě a zároveň jsou v něm výhradně projednávány méně závažné přestupky. V blokovém řízení se na místě a bez dalšího řízení a projednávání ukládá bloková pokuta osobě, která spáchala přestupek. Této možnosti se využívá, jestliže je přestupek spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a osoba chce pokutu na místě zaplatit. V příloze č. 1 naleznete vzor bloku na pokuty na místě zaplacené. Žádnou jinou sankci než pokutu nelze v blokovém řízení uložit. Pokud nemůže pachatel přestupku uloženou pokutu zaplatit na místě, je třeba mu na místě vydat blok na pokutu s poučením o způsobu zaplacení pokuty. Pachatel musí převzetí tohoto bloku písemně potvrdit.²⁷ Vzor bloku na pokuty na místě nezaplacené je umístěn v příloze č. 2 této diplomové práce.

V případě, že pachatel blokovou pokutu nezplatí, projedná se přestupek obvyklým způsobem, popřípadě v příkazním řízení. Při okamžitém nezaplacení podá orgán oznámení o přestupku a příslušný správní orgán přestupek projedná v ústním jednání. Při projednávání přestupku není správní orgán vázán výši pokuty, která byla prvotně uložena v blokovém řízení. V blokovém řízení je možné projednat všechny druhy přestupku kromě výjimek, které tvoří například návrhové přestupky. Pokud se pachatel dopustil více přestupků, které může tentýž správní orgán projednat v blokovém řízení, uloží se sankce vztahující se na přestupek

---

²⁶ ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

²⁷ ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 2. vyd. Praha: ANAG, 2012, 568 s. ISBN 978-80-7263-696-9.

nejpřísněji postižitelný. Zákonem je stanoveno, že proti uložení blokové pokuty neexistuje možnost se odvolat a pachatel by o tom měl být řádně informován.²⁸

Příkazní řízení je jinou formou zkráceného přestupkového řízení, jehož účelem je urychlení a zjednodušení projednávání přestupků. Podmínkou příkazního řízení je neexistence pochybnosti o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil a věc nebyla vyřízená v blokovém řízení. V příkazním řízení není povinný souhlas podezřelého z přestupku ani jeho doznání viny. Jsou-li výše uvedené podmínky splněny, může správní orgán vydat pachateli přestupku písemný příkaz, který má všechny náležitosti rozhodnutí o přestupku, jímž jsou:

- výrok;
- odůvodnění;
- poučení o opravném přestupku.

Sankce, které lze v příkazním řízení uložit jsou napomenutí a pokuty.

V případě, že je obviněný z přestupku zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je jeho způsobilost k právním úkonům omezena, nelze příkaz vydat, avšak tato skutečnost nevylučuje odpovědnost za přestupek. Příkaz, jako jedna z forem správního rozhodnutí, musí být vždy písemný a jeho vyhotovení doručeno obviněnému. Ve výroku rozhodnutí o přestupku musí být vždy obsaženo:

- popis skutku, s označením místa a času jeho spáchání;
- vyslovení viny;
- druh a výměra sankce;
- případně rozhodnutí o upuštění od uložení sankce.

Řádným opravným prostředkem proti příkazu je odpor, který může do patnácti dnů ode dne doručení příkazu podat obviněný z přestupku, a to u správního orgánu, který příkaz vydal. Včasným podáním odporu se vydaný příkaz ruší a přestupkový orgán provede správní řízení, včetně vydání správního rozhodnutí. Případ se nepřesouvá na nadřízený správní orgán, ale správní orgán pokračuje v řízení, kde nemůže uložit jiný druh sankce nebo sankci vyšší, vyjma napomenutí, než uložil v příkaze. V příkazním řízení je možné se vzdát podání odporu, není však možné vzít podaný odpor zpět.

Účinky pravomocného rozhodnutí má příkaz, proti kterému nebyl včas podán odpor. V příkazním řízení, stejně jako v blokovém řízení jsou vyloučeny přestupky návrhové a

---

²⁸ ČERNÝ, J., E. HORZINKOVÁ a H. KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení : příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů : podle platného stavu k 1.9.2011*. 12. vyd. Praha: Linde, 2011. 760 s. ISBN 978-80-7201-859-8.

projednávat lze jen přestupky, u nichž se řízení zahajuje z moci úřední. Náhrada škody a přestupky mladistvých nelze v příkazním řízení projednávat.²⁹

3.5 Účastníci přestupkového řízení

Pro účely řízení o přestupku se okruh účastníků řízení vymezuje speciálně a taxativním přístupem.³⁰ Na základě § 72 Zákona č.200/ 1990 Sb. O přestupcích jsou účastníky řízení následující osoby:

- a) obviněný z přestupku;
- b) poškozený, pokud jde o projednání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem;
- c) vlastník věci, která může být zabrána nebo byla zabrána, v části řízení týkající se zabránění věci;
- d) navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení o přestupku.

Základní práva a povinnosti účastníků řízení, jakož i jejich postavení, je rozdílné a vyplývá z obecné úpravy správního řádu.³¹ V plném rozsahu má oprávnění účastníka přestupkového řízení pouze obviněný. Ten se může jako jediný odvolat proti rozhodnutí v plném rozsahu. Toto oprávnění nemá žádný z ostatních účastníků. Jejich účastenství v řízení je omezeno jen na tu část, ve které je dotčeno jejich právo nebo povinnost.³² Účastníci přestupkového řízení jsou oprávněni navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí. Správní orgán musí dát účastníkům před vydáním rozhodnutí možnost, aby se vyjádřili k podkladům rozhodnutí a uplatnili své nároky.³³

Obviněným se stává fyzická osoba v momentě, kdy správní orgán vůči ní učinil první procesní úkon. Tímto úkonem je zahájení přestupkového řízení. Zpravidla se jedná o

---

²⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

³⁰ ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

³¹ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

³² ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

³³ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

předvolání k ústnímu jednání, aby měl obviněný právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, navrhopat důkazy a jejich doplnění. Obviněný má dále možnost vyjádřit se k výpovědi svědků, k úplnosti důkazu a ke způsobu jejich zjištění. Pokud by nebyla zmíněná možnost obviněnému umožněna, byl by tento závadný postup důvodem ke zrušení rozhodnutí. V přestupkovém řízení je důkazní břemeno na správním orgánu. Obviněný má z tohoto statusu právo vypovídat nikoliv povinnost. Na obviněnou osobu se na základě presumpce neviny hledí jako na nevinnou až do okamžiku, kdy je její vina vyslovena pravomocným rozhodnutím. Obviněný se může jako jediný z účastníků odvolat proti všem částem rozhodnutí o přestupku.³⁴

V případě, že je v rámci přestupkového řízení projednávána majetková škoda a poškozený uplatnil svůj nárok na náhradu této škody, stává se rovněž účastníkem přestupkového řízení. **Poškozený** se může odvolat pouze proti části rozhodnutí o náhradě majetkové škody.

Účastníkem řízení se stává rovněž **vlastník věci** a to za předpokladu, že daná věc může být nebo byla zabráná. Jeho odvolání může směřovat pouze proti výroku o zabrání věci.

Za předpokladu, že bylo přestupkové řízení zahájeno na návrh, stává se účastníkem řízení rovněž **navrhovatel**. Odvolat se může jen ve věci viny, proti rozhodnutí o zastavení řízení a proti uložené povinnosti uhradit náklady řízení.³⁵

3.6 Průběh přestupkového řízení

V rámci plnění úkolů státní správy a uzemní samosprávy je odpovědnost za přestupky důležitým ochranným institutem. Ve správní praxi je tento institut frekventovaný a dopadá na nemalý počet občanů. Přestupkové právo je relativně složitý a rozsáhlý úsek právního řádu, ve kterém není orientace snadná. Aplikace norem přestupkového práva je záležitostí širokého okruhu správních orgánů, zejména obcí a velkého počtu jejich pracovníků a členů.³⁶

Přestupek je projednán tím orgánem, v jehož oboru působnosti byl přestupek spáchán. V prvé řadě jsou příslušné k projednávání přestupků obecní úřady nebo zvláštní orgány obce,

---

³⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

³⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

³⁶ ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

kterými jsou přestupkové komise. Tyto orgány řeší například přestupky proti majetku, proti veřejnému pořádku a další, které jsou uvedené ve zvláštní části zákona o přestupcích. Jak jsme již zmínili důležitým znakem spáchaného přestupku je místní příslušnost, která je určena zpravidla místem spáchaného přestupku nebo dle územního obvodu, v níž má pachatel přestupku hlášen trvalý pobyt.³⁷ Své kompetence k projednávání přestupků mají také další správní orgány, například Policie České republiky a obecní policie.

Předmětem úpravy zákona č. 200/ 1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů je, jak již bylo zmíněno procesní řízení o přestupcích. Někdy je však potřeba nahlédnout také do zákona č. 500/ 2004 Sb. Správní řád, ve znění pozdějších předpisů, který je ve vzájemném subsidiárním vztahu k přestupkovému zákonu. Princip subsidiarity určuje, že správní řád se použije tam, kde zákon o přestupcích nestanoví jinak. Procesní úprava přestupkového řízení upravuje příslušnost správního orgánu, účastníky řízení, průběh řízení, vydání rozhodnutí včetně přezkumu a výkonu rozhodnutí.³⁸

Konkrétní příslušnost správního orgánu k projednávání přestupků je ustanovena v § 52, 53 a 55 Zákona č. 200/ 1990 Sb. O přestupcích. Těmito orgány jsou například obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí všech kategorií.

Obecní úřad je obligatorním orgánem každé obce, k projednávání přestupků může být zřízen zvláštní orgán obce, kterým je komise, zvláštní fakultativní orgán obce. Jiné orgány obce jako jsou zastupitelstvo či rada obce, nemají pravomoc k projednávání přestupků. V pravomoci projednávání přestupků u orgánu Policie České republiky nastala změna 1. 1. 2009. Touto změnou bylo ustanoveno, že orgány Policie České republiky, již neprojednávají přestupky, jejichž skutkové podstaty jsou upraveny v zákoně o přestupcích. Policie České republiky je nyní příslušná projednávat přestupky, pokud tak stanoví zvláštní zákon, například zákon o pobytu cizinců.

Dalšími správními orgány, které jsou oprávněny projednávat přestupky na základě ustanovení zvláštního zákona, jsou v současnosti například úřady práce, celní a katastrální úřady, Česká inspekce životního prostředí či Úřad pro ochranu osobních údajů.³⁹ Zmíněné

---

³⁷ SCISKALOVÁ, Marie a Tomáš GONGOL. *Základy správního práva a veřejné správy*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita, 2006. 99 s. ISBN: bez ISBN.

³⁸ SCISKALOVÁ, Marie a Tomáš GONGOL. *Základy správního práva a veřejné správy*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita, 2006. 99 s. ISBN: bez ISBN.

³⁹ ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

orgány mají pravomoc k projednávání přestupků na základě zmocnění upravených zvláštním zákonem.

Jelikož je tato práce zaměřena prioritně na řízení o přestupcích proti občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomaniím, musíme určit také příslušnost správních orgánů, určených k řízení o těchto přestupcích. Určení příslušnosti je podstatné pro vyřešení otázky, který správní orgán z celé organizační struktury orgánů veřejné správy a dalších subjektů, které vykonávají veřejnou správu, je povolán vést správní řízení a vydat správní rozhodnutí. Pravidla pro určení příslušnosti správního orgánu obsahuje správní řád a právní předpisy, upravující zvláštní druhy správního řízení. Vymezení této příslušnosti jsme se věnovali v podkapitole 2.2 Příslušnost, která vymezuje příslušnost věcnou, místní a funkční.⁴⁰

3.6.1 Oznámení přestupku

V ustanovení správního řádu je zakotveno několik obecných zásad správního řízení. Jednou z nich je vzájemná spolupráce správních orgánů v zájmu dobré správy. Na základě tohoto státní orgány, orgány Policie a orgány obce oznamují příslušným správním orgánům ty přestupky, o nichž se dozví, pokud samy nejsou příslušné k jejich projednávání. V oznámení o spáchání přestupku je uvedeno, který přestupek je ve skutku spatřován, důkazní prostředky, kterou jsou jim známy a které prokazují, že jde o přestupek, a že byl spáchán určitou osobou. Povinností správních orgánů je přijímat podněty k zahájení řízení z úřední moci.

Oznamovací povinnost upravují i další zákony, například Zákon č. 553/1991 Sb. O obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovuje povinnost strážníka oznámit příslušnému orgánu podezření, že byl spáchán přestupek. Toto oznámení musí být doloženo důvody nebo důkazy jeho podezření. Ovšem nemusí obsahovat osobu pachatele. Pokud se správnímu orgánu do 60 ti dnů od oznámení přestupku, nepodaří zjistit skutečnosti odůvodňující zahájení řízení vůči určité osobě, oznámení bude odloženo. Správní orgán zahájí řízení v případě, že byla zjištěna totožnost osoby podezřelé z přestupku.⁴¹

Jak již bylo zmíněno, z obecného ustanovení platí, že se přestupky projednávají z důvodu veřejného zájmu z úřední povinnosti. Výjimku z této zásady tvoří přestupkové řízení zahajované pouze na návrh. Jedná se o zákonem taxativně vymezené přestupky.

---

⁴⁰ SKULOVÁ, Soňa. *Správní právo procesní*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 432 s. ISBN 80-86861-54-6.

⁴¹ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

Podstata „návrhových“ přestupků spočívá v tom, že poškozená osoba je oprávněna svým kvalifikovaným právním úkonem, tedy návrhem, zahájit řízení o přestupku. Současně platí, že bez zmíněného návrhu nemůže být případné deliktní jednání zkoumáno ani projednáno z úřední moci, respektive z úřední povinnosti. Ve vyjmenovaných případech ustupuje veřejný zájem na projednání přestupkového jednání ve prospěch postižené osoby, tedy individuálnímu zájmu.

Navrhovatelem může být kromě postižené osoby, též její zákonný zástupce nebo opatrovník a má v řízení o přestupku postavení účastníka řízení. Návrhové přestupky jsou přestupky, které nelze projednat bez existence kvalifikovaného návrhu podaného v souladu a za podmínek stanovených v přestupkovém zákoně. Podmínkami jsou:

- návrh lze příslušnému správnímu orgánu podat nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o přestupku dozvěděl;
- v návrhu musí být uvedeno, kdo je postiženou osobou;
- navrhovatel, označí pachatele přestupku a kde, kdy a jakým způsobem měl být přestupek spáchán.

Příkladem návrhových přestupků mohou být některé přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku. Podáním kvalifikovaného návrhu dochází automaticky k zahájení správního řízení. Přestupkový zákon vyžaduje, aby ke spáchání návrhového deliktu došlo mezi osobami blízkými. V opačném případě, se pokračuje v řízení z úřední povinnosti. Osobou blízkou se dle ustanovení § 68 odst. 4 přestupkového zákona rozumí příbuzný v přímém pokolení, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel či partner.

Kvalifikovaným návrhem, který splňuje povinné části je zahájeno správní řízení. V případě, že návrh neobsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti, nebo trpí jinými vadami, pomůže navrhovateli správní orgán případné nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve v přiměřené lhůtě k jejich odstranění. Pokud by navrhovatel na základě výzvy správního orgánu ve stanovené lhůtě podstatné vady návrhu neodstranil, správní orgán řízení o návrhovém přestupku zastaví. Řízení o návrhu je zahájeno, dnem kdy byl návrh doručen správnímu orgánu, a to i v případě, že návrh neobsahuje všechny předepsané náležitosti.

Odlišnou verzí na zahájení řízení od ustanovení návrhu je forma podání. Podáním rozumíme podnět osoby nebo oznámení orgánu policie. Tato oznámení mohou být podkladem pro zahájení řízení o přestupku z moci úřední. Autor podání nemá na zahájení správního řízení o přestupku právní nárok a většinou nemá ani postavení účastníka řízení.⁴²

---

⁴² HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a*

Iniciativu, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední, může dát kdokoliv:

- fyzická osoba;
- právnická osoba;
- jiný správní orgán;
- jakýkoliv orgán veřejné moci.⁴³

Dalším impulsem k zahájení správního řízení je podání oznámení, tedy podnětu. Po doručení podnětu příslušnému správnímu orgánu nedochází automaticky k zahájení řízení. Správní orgán musí nejprve posoudit, zda jsou dány důvody pro zahájení správního řízení nebo nikoliv. Správní orgán má právo a povinnost zahájit řízení bez ohledu na to, jak danou skutečnost zjistí a rovněž je orgán povinen stíhat všechny delikty, o nichž se dozví. V případě, že správní orgán neshledá na základě obdrženého oznámení důvody pro zahájení přestupkového řízení, do 60 ti dnů ode dne kdy se o přestupku dozvěděl, věc odloží. Jelikož se zde nerozhoduje o žádných právech či povinnostech, rozhodnutí o odložení věci správní orgán nevydává.

Obecnou úpravu zahájení správního řízení z úřední moci upravuje správní řád. Na základě tohoto je řízení z moci úřední zahájeno dnem, kdy správní orgán zahájení řízení oznámil žadateli doručením oznámení o zahájení řízení, popřípadě ústním prohlášením. Oznámení obsahuje vedle jiných povinných náležitostí také vymezení předmětu přestupkového řízení. V předmětu řízení je třeba uvést, co tvoří skutkový stav činu, který má být v řízení podroben bližšímu zkoumání a právně kvalifikován. Dále také uvádí o jakých právech nebo povinnostech má být v řízení rozhodováno. Jelikož mívá správní orgán při zahájení řízení pouze omezené informace o skutkovém stavu, je předmět řízení vymezen pouze jednoduchým popisem skutku.

Oznámit zahájení přestupkového řízení je třeba také osobě, o které ví správní orgán, že jí byla v souvislosti s projednávaným přestupkem způsobena majetková škoda. Oznámení pak obsahuje taktéž poučení o možnosti, připojit se k řízení a uplatnit v něm nárok na náhradu škody.

K zahájení řízení můžeme dodat, že je nezbytné sledovat, aby nedošlo k uplynutí prekluzivní lhůty. V tomto případě by nebylo možné daný přestupek sankcionovat.⁴⁴ Prekluzivní lhůta u spáchaného přestupku je podrobněji zpracována v podkapitole 2.2.4.

---

judikaturou. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

⁴³ JEMELKA, L., K. PONDĚLÍČKOVÁ a D. BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 616 s. ISBN 978-80-7179-784-5.

V případě zaslání oznámení o zahájení „klasického“ řízení o přestupku fakticky vylučuje, aby byl následně případ projednán v příkazním řízení. Naopak, následné ukončení „klasicky“ zahájeného řízení uložením blokové pokuty zákon nevylučuje. Správní orgán musí zvážit s ohledem na okolnosti případu, zda přistoupí k vyřízení přestupku formou příkazního řízení nebo povede „klasické“ řízení o přestupku, které musí být formálně zahájeno. K příkaznímu řízení se správní orgán přikloní v případě, pokud není třeba provádět dokazování a případ je fakticky jednoznačný.⁴⁵

3.6.2 Postup správního orgánu před zahájením řízení

Správní orgán má několik možností jak postupovat poté co obdrží podnět k zahájení přestupkového řízení. Prvním krokem může být výzva zúčastněné osoby k podání vysvětlení, jak je ustanoveno v § 60 zákona o přestupcích. Další možností je nechat postoupit věc věcně nebo místně příslušnému správnímu orgánu nebo jinému orgánu veřejné moci. Posledními možnostmi jsou věc odložit nebo přistoupit k zahájení řízení.

Institut **podání vysvětlení** slouží především k tomu, aby správní orgán mohl prověřit došlé oznámení o přestupku. Na základě získaných informací pak může posoudit, zdali jsou dány důvody pro zahájení řízení, případně získá dostatečné podklady pro jeho zahájení. Vysvětlení se může týkat poskytnutím informací o tom, jakým způsobem a za jakých okolností došlo ke spáchání přestupku, kdo tento přestupek spáchal, případně zda existují svědci.⁴⁶

Za účelem objasnění důležitých skutečností je každý povinen podat správnímu orgánu nezbytné vysvětlení k došlému oznámení. Odepřít tuto povinnost mohou pouze osoby, pokud by jim nebo osobám blízkým hrozilo v důsledku podání vysvětlení nebezpečí postihu za přestupek, případně za trestný čin nebo by porušily státní či služební tajemství nebo zákon výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti. Osoba, která se dostaví na výzvu správního orgánu k podání vysvětlení, má nárok na náhradu nutných výdajů nebo na náhradu ušlého zisku. Nárok nemá ten, kdo se dostaví ve vlastním zájmu nebo pro své protiprávní

---

⁴⁴ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

⁴⁵ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

⁴⁶ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

jednání. V případě, že osoba neuplatní nárok na náhradu výdajů do 7 dnů ode dne podání vysvětlení, nárok zaniká.

Tomu kdo se na výzvu k podání vysvětlení nedostaví a nepředloží řádnou omluvu nebo odmítne vysvětlení podat, aniž by měl důvodu uvedené v zákoně, správní orgán může fakultativně uložit pořádkovou pokutu až do výše pěti tisíc korun. Pořádková pokuta se ukládá formou rozhodnutí, může být uložena i opakovaně a je možné proti uložení podat odvolání.⁴⁷

K **postoupení věci** může správní orgán přistoupit z různých důvodů. Prvním důvodem může být, dojde-li správnímu orgánu, který není věcně nebo místně příslušný. Správní orgán podání bezodkladně svým usnesením postoupí příslušnému správnímu orgánu a současně o tomto postoupení uvědomí toho, kdo dané podání učinil. Pokud bylo podání postoupeno správnímu orgánu, který není věcně nebo místně příslušný může jej se souhlasem svého nadřízeného vrátit nebo jej usnesením postoupí dalšímu správnímu orgánu.⁴⁸

Správní orgán musí otázku své příslušnosti zkoumat nejen před zahájením řízení, ale rovněž v jeho průběhu. Postup správního orgánu při jeho nepřislušnosti je popsán v předešlém odstavci. Pokud by ovšem k postoupení věci došlo teprve po zahájení řízení, správní orgán řízení o přestupku zastaví.⁴⁹

V rámci přestupkového řízení jsou možnosti **odložení věci** upraveny v ustanovení § 66 zákona o přestupcích. Smyslem tohoto ustanovení je zabránit, aby bylo přestupkové řízení zahájeno zbytečně. Zkráceně může z ustanovení vyplynout, že k odložení věci přistupuje správní orgán tehdy, pokud došlé podání neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku. Přestupkový zákon taxativně stanoví důvody, pro které správní orgán obligatorně věc odloží, aniž by zahájil řízení a to v případech, jestliže:

- osoba podezřelá z přestupku požívá výsad a imunit;
- v době spáchání přestupku nedovršila patnáctý rok svého věku nebo trpěla duševní poruchou;
- zemřela před zahájením řízení;
- došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo postoupení věci;

---

⁴⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4. vyd. Praha: Nakladatelství Euromed, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

⁴⁸ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

⁴⁹ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

- o skutku se koná trestní stíhání nebo řízení u jiného příslušného orgánu;
- o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto správním orgánem, orgánem činným v trestním řízení anebo v blokovém řízení;
- o skutku již bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení a uložené opatření se považuje za dostačující;
- odpovědnost za přestupek zanikla;
- návrh na zahájení řízení o přestupku byl podán opožděně;
- nezjistí do šedesáti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

Kromě výše uvedených případů může správní orgán věc odložit fakultativně, pokud by sankce, kterou lze za přestupek uložit byla bezvýznamná vedle trestu, který byl nebo bude podle očekávání uložen osobě podezřelé z přestupku za jiný trestný čin.

Správní orgán zkoumá důvody pro odložení věci v každém jednotlivém případě. Tato skutečnost musí být jednoznačně vyznačena ve spise. Rozhodnutí se o odložení věci nevydává, pouze poškozený je o této skutečnosti neformálně vyrozuměn. Správní orgán oznamuje odložení věci písemnou formou a proti tomuto usnesení se nelze odvolat. Jestliže poškozený uplatnil nárok na náhradu škody, způsobenou přestupkem, přestupkový orgán ho poučí o tom, že má možnost obrátit se na soud.⁵⁰

3.6.3 Řízení o přestupcích

Jak už bylo zmíněno, **zahájení přestupkového řízení**, je v zásadě z úřední povinnosti. Výjimku tvoří tzv. návrhové přestupky. Správní orgán by měl řízení z moci úřední zahájit bezodkladně nejpozději však do šedesáti dnů ode dne, kdy mu bylo oznámení přestupku doručeno. Řízení je zahájeno dnem, je obviněnému doručeno oznámení o zahájení řízení. S tímto oznámením může být současně nařízeno i ústní jednání. V oznámení o zahájení řízení by měl být vymezen skutek přestupku. Vymezení by mělo být přesné jak z hlediska skutkového, tak z hlediska právní kvalifikace. Pokud je to možné mělo by být uvedeno kdy, kde a jakým způsobem byl přestupek spáchán a kdo je z jeho spáchání podezřelý. Obviněný z přestupku je tímto srozuměn s tím, jakému obvinění čelí a může tomu přizpůsobit svou

---

⁵⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

obhajobu. Pokud o to oznamovatel požádá, vyrozumí jej správní orgán do 30 dnů od přijetí oznámení o přestupku o přijatých opatřeních.⁵¹

Tímto způsobem, jsou zahajována především ta správní řízení, na kterých existuje určitý veřejný zájem a jejichž zahájení není pouze v zájmu konkrétní osoby. Většinou se jedná o řízení sankčního charakteru. Řízení je vyvoláno podezřením ze spáchání přestupku nebo jiného správního deliktu anebo potřebou přijmout určité nápravná opatření.

Obecnou úpravu zahájení správního řízení z moci úřední upravuje § 46 správního řádu. Ten platí i pro řízení o přestupcích a stanovuje, že řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy je účastníkovi doručeno oznámení správního orgánu o zahájení řízení.⁵²

Návrhové přestupky tvoří výjimku ze zásady oficiality při zahájení přestupkového řízení. V praxi to znamená, že řízení o návrhovém přestupku může být zahájeno samotným podáním návrhu. Jak již bylo zmíněno v podkapitole 3.6.1, návrh musí obsahovat předepsané náležitosti a musí být podán v zákonné lhůtě. Účastníkem tohoto řízení je obviněný z přestupku i navrhovatel, který má navíc výsostné postavení se svým návrhem disponovat a může jej v průběhu řízení vzít zpět. Mezi přestupky, které jsou nejčastěji projednávány, jako návrhové patří přestupky proti občanskému soužití nebo proti majetku. Tyto přestupky jsou návrhové za předpokladu, že jsou spáchané mezi osobami blízkými.

Ve vztahu k řízení o přestupku může být vedeno také vedlejší, tzv. adhezní řízení, kterým je řízení o náhradě škody. V tomto řízení je cílem vydání rozhodnutí o nároku na náhradu škody. Škodou rozumíme nejen škodu na věcech, ale také škodu vzniklou v důsledku újmy na zdraví způsobené přestupkem. Správní orgán by měl poškozeného poučit o možnosti uplatnit nárok na náhradu škody. Uplatněním nároku se poškozený stává účastníkem pouze řízení o náhradě škody, nikoli účastníkem přestupkového řízení. Podmínkou přiznání náhrady škody je skutečnost, že:

- obviněný z přestupku dobrovolně škodu sám neuhradil;
- obviněnému z přestupku byla prokázána vina;
- byla spolehlivě prokázána také škoda a její výše.⁵³

---

⁵¹ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

⁵² JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

⁵³ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

Charakteristickým znakem **prvostupňového řízení o přestupku** je provádění ústního jednání. Zatímco v případě jiných správních řízení je provádění ústního jednání spíše výjimečné, u přestupků je v podstatě samozřejmostí. Nepřítomností obviněného přestupku, lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně k projednání předvolán nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.⁵⁴

K ústnímu jednání je třeba předvolat všechny účastníky řízení. Jestliže se předvolaná osoba k ústnímu jednání nedostaví, může být předvedena zpravidla za součinnosti Policie ČR nebo obecní policie. Obviněného z přestupku nelze ze zásady zákazu sebeobviňování nutit k podání výpovědi, ani k přiznání spáchání přestupku a za odepření výpovědi sankcionovat. Zmíněné však neznamena, že obviněný z přestupku nemůže být postižen za nedostavení se bez omluvy na předvolání ke správnímu orgánu.

O průběhu ústního jednání v rámci přestupkového řízení se vede protokol. Protokol obsahuje zejména tyto náležitosti:

- místo, čas a označení úkonu, které jsou předmětem zápisu;
- údaje umožňující identifikaci přítomných osob;
- vyličení průběhu předmětných úkonů;
- označení správního orgánu;
- jméno, příjmení a funkci nebo služební číslo oprávněné úřední osoby, která úkony vedla.

Před samotným podáním výpovědi během ústního jednání přestupkového řízení by měli být zúčastněné osoby řádně poučeny o svých procesních právech a povinnostech.

Vedle protokolu z ústního jednání může správní orgán pořídit též obrazový nebo zvukový záznam. Jeho pořízení není podmíněno souhlasem osob zúčastněných na řízení.

V rámci ústního jednání, respektive bezprostředně po jeho skončení, nemusí být ve věci nutně rozhodnuto. Záleží, zdali správní orgán posoudí, že získal všechny potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. V tomto případě by byl během ústního jednání zjištěn stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro vydání rozhodnutí v dané věci. Správní orgán by měl přesto respektovat stanovenou lhůtu pro vydání rozhodnutí, která je zpravidla dvouměsíční.

Klíčovým úkolem správního orgánu je získání dostatečných podkladů, na základě kterých může vydat rozhodnutí ve věci.

---

⁵⁴ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

Podklady pro vydání rozhodnutí mohou být zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známe správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé. Získání podkladů pro vydání rozhodnutí zajišťuje správní orgán, který je povinen zjistit všechny potřebné okolnosti ve prospěch i v neprospěch obviněného z přestupku. Správní orgán shromažďuje nezbytné podklady i v případě nečinnosti obviněného z přestupku za účelem zjištění stavu věci.

Nezastupitelnou roli při shromažďování podkladů pro rozhodnutí správního orgánu hraje dokazování. Dokazování je možné považovat za nejdůležitější část správního řízení a lze jej charakterizovat jako postup, kterým se má existence určité skutečnosti prokázat nebo naopak vyvrátit a to na základě provedených důkazních prostředků. Celý proces dokazování je tvořen třemi základními částmi. Jsou jimi navrhování důkazů, jejich provádění a hodnocení. V rámci správního řízení se uplatňuje zásada volného hodnocení důkazů. Tato zásada je podrobněji zpracována v podkapitole 3.1. K provedení důkazů lze použít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci. Důkazní prostředky nesmí být získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Mezi důkazní prostředky patří:

- listiny;
- ohledání;
- svědecká výpověď;
- znalecký posudek.

Mezi nejčastěji prováděné důkazy patří důkaz svědeckou výpovědí. Povinnost vypovídat jako svědek má každý, kdo není účastníkem řízení. Svědek musí vypovídat a nesmí nic zamlčet. Výpověď, která je úmyslně podaná nepravdivě nebo neúplně, je přestupkem proti pořádku ve státní správě, za který lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč.

Správní orgán poskytne osobě svědka na začátku výslechu přiměřené poučení. Poučení je zaměřeno na povinnost mluvit pravdu, nic nezamlčovat, jaké jsou následky při případném porušení těchto povinností, včetně možnosti odepřít výpověď z důvodů poškození sebe nebo osoby blízké a z důvodu stanovených zvláštními zákony.

V souvislosti s přestupkovým řízením se lze často setkat s prováděním důkazů prostřednictvím listiny. Správním orgán může usnesením uložit předložení listiny osobě, která ji má u sebe. Listiny lze rozdělit na veřejné a soukromé. Mezi veřejné listiny patří listiny vydané soudy nebo jinými státními orgány či orgány územních samosprávních celků a také listiny, které jsou za veřejné prohlášeny ve zvláštních zákonech jako tomu u občanského průkazu či cestovního dokladu. U těchto listin platí presumpce správnosti, která stanovuje, že není-li prokázán opak, potvrzení a osvědčení v nich uvedené jsou pravdivé. Opačně je tomu

v listinách soukromých, ve kterých musí správní orgán posuzovat pravdivost údajů v nich uvedených.

Po shromáždění všech podkladů důležitých pro vydání rozhodnutí, umožní správní orgán všem účastníkům řízení, aby se s nimi seznámili. Účastníkům řízení musí být dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí ještě před jeho vydáním. Je vhodné, aby byl účastník o této možnosti poučen již v předvolání k ústnímu jednání, pro případy kdy se účastník řízení k jednání nedostaví bez omluvy.

Cílem a účelem správního řízení je dosažení rozhodnutí ve věci samé. **Rozhodnutí** je formalizovaný projev vůle správního orgánu, kterým se autoritativně vyjadřuje k předmětu řízení, v tomto případě k přestupkovému jednání obviněného z přestupku. Rozhodnutí má několik náležitostí, které jsou v obecné rovině upraveny v ustanovení § 68 správního řádu. Rozhodnutí obsahuje tři části, a to:

- výrokovou část;
- odůvodnění;
- poučení účastníků.⁵⁵

Výroková část rozhodnutí může obsahovat jeden nebo více výroků, přičemž výrok může dále obsahovat i vedlejší ustanovení. Ve výrokové části správní orgán uvede:

- řešení otázky, která je předmětem řízení;
- právní ustanovení, podle kterých bylo rozhodováno;
- označení účastníků řízení;
- lhůta stanovená ke splnění ukládané povinnosti, případně jiné údaje, které jsou potřebné k jejímu řádnému splnění;
- výrok o vyloučení odkladného účinku odvolání.⁵⁶

Výrok rozhodnutí o přestupku obsahuje další specifiky. V případě, že je výrokem obviněný z přestupku uznán vinným, musí dle § 77 přestupkového zákona obsahovat také popis skutku, včetně označení místa a času jeho spáchání, vyslovení vinny, druh a výměru sankce, popřípadě rozhodnutí o upuštění od uložení sankce, o započtení doby do zákazu činnosti, o uložení ochranného opatření, o nároku na náhradu škody a náhradě nákladů řízení.

---

⁵⁵ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

⁵⁶ ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 2. vyd. Praha: ANAG, 2012, 568 s. ISBN 978-80-7263-696-9.

Rozhodnutí musí vycházet ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci a musí být v souladu se zákony a ostatními právními předpisy.⁵⁷

Doručování je obecně považováno za jeden ze stěžejních problémů správního trestání. Nejčastějším způsobem oznámení rozhodnutí je doručení. Doručení je velmi důležitým procesním úkonem, neboť den oznámení rozhodnutí je zásadní jak pro případnou právní moc a tedy i vykonatelnost rozhodnutí, tak i pro běh lhůt pro případné podání opravného prostředku. Správní rozhodnutí musí být písemně oznámeno stejnopisem všem účastníkům řízení. Den doručení rozhodnutí je považován za den jeho oznámení. Písemnosti doručuje správní orgán, který je vyhotovil.

S účinností od 1. 7. 2009 je správní orgán nově povinen doručovat písemnosti v první řadě prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Nelze-li písemnost doručit tímto preferovaným způsobem, může být písemnost doručena některým z klasických způsobů. Správní orgán ji buď doručí sám, prostřednictvím obecního či městského úřadu nebo statutárního města nebo prostřednictvím příslušného policejního orgánu.

V řízení o přestupcích zůstává i na dále nejběžnějším způsobem doručování písemností prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Správní orgán může zvolit libovolného provozovatele poštovních služeb, v praxi však zůstává nejvyužívanější Česká pošta, s. p.. V případě, že si adresát nevyzvedne zásilku ve lhůtě deseti dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, nastává fikce doručení a písemnost se považuje za doručenou posledním dnem této lhůty se všemi právními důsledky.

Zásada dvojinstančnosti přestupkového řízení umožňuje podání odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Odvolání se podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. Odvolání proti rozhodnutí o přestupku má odkladný účinek v případě, že je odvolání podáno včas a je přípustné. Odkladný účinek nelze vyloučit a účinky rozhodnutí se odkládají do doby, než o odvolání pravomocně rozhodne nadřízený orgán.⁵⁸

Ode dne doručení rozhodnutí začíná běžet odvolací lhůta, která činí 15 dnů. Jestliže rozhodnutí již nabylo právní moci, přijaté odvolání se kvalifikuje jako opožděné a správní orgán jej zamítne, aniž by napadené rozhodnutí přezkoumával z věcné stránky. Následně správní orgán zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí

---

⁵⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4. vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

⁵⁸ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

v přezkumném řízení pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí. V přestupkovém řízení přichází do úvahy zejména přezkumné řízení. Posouzení zda bylo odvolání podáno včas a je přípustné, přísluší pouze odvolacímu správnímu orgánu. Pokud odvolací orgán toto potvrdí, vrátí věc správnímu orgánu, který rozhodl v prvním stupni.

3.6.4 Odvolací řízení

V rámci odvolacího řízení je také důležitý rozsah odvolání pro jednotlivé okruhy účastníků řízení. Podle zákona o přestupcích se proti rozhodnutí o přestupku může odvolat v plném rozsahu pouze obviněný z přestupku. A jde-li o mladistvého, může tento úkon v jeho prospěch učinit i jeho zákonný zástupce nebo orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí. Poškozený se může odvolat jen ve věci náhrady škody. Vlastník zabrané věci má možnost odvolat se pouze proti té části rozhodnutí, ve které se vyslovuje zabránění věci. V případě návrhových přestupků se může navrhovatel odvolat proti části rozhodnutí, která vyslovuje vinu obviněného z přestupku nebo povinnost navrhovatele nahradit náklady řízení.⁵⁹

Odvolání by mělo obsahovat základní náležitosti:

- z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje;
- fyzická osoba uvede své jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu případně jinou adresu pro doručování;
- podání musí obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určeno;
- další náležitosti, které stanoví zákon;
- podpis osoby, která podání činí.

V odvolání musí být uvedeno proti, kterému rozhodnutí je směřováno, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení.⁶⁰

Jestliže správnímu orgánu, který vydal ve věci rozhodnutí, dojde odvolání potom je povinen zaslat stejnopis odvolání všem účastníkům řízení. Těmto stanoví lhůtu k vyjádření, která nesmí být kratší 5 dnů. Správní orgán může na základě ustanovení správního řádu napravit vydané napadené rozhodnutí sám a to v rámci autoremedury. Správní orgán tedy může vydané rozhodnutí zrušit nebo změnit, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže, tím

---

⁵⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

⁶⁰ JEMELKA, L., K. PONDĚLÍČKOVÁ a D. BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 616 s. ISBN 978-80-7179-784-5.

nebude způsobena újma jinému z účastníků. Proti rozhodnutí v autoremeduře lze podat odvolání.

V případě, že správní orgán neuplatní autoremeduru, postoupí spisový materiál společně s odvoláním, případnými vyjádřeními ostatních účastníků a svým stanoviskem odvolacímu orgánu. Toto postoupení musí učinit ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení odvolání. Pokud se jedná o odvolání nepřipustné nebo opožděné, lhůta se zkracuje na 10 dnů.⁶¹

Odvolací orgán po doručení podání, přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení předcházející vydání rozhodnutí s právními předpisy. Správnost napadeného rozhodnutí je přezkoumávána pouze v rozsahu námitek uvedených v odvolání. V širším rozsahu je odvolání přezkoumáváno pouze vyžaduje-li to veřejný zájem.⁶²

Odvolací orgán má 4 možnosti, jak ve věci rozhodnout:

- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví;
- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal;
- napadené rozhodnutí nebo jeho část změnit a ve zbytku potvrdí;
- odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí.

V případě, že odvolací orgán rozhodnutí podřízeného správního orgánu zruší a vrátí věc k novému projednání, je prvostupňový orgán vázán právním názorem orgánu nadřízeného a měl by provést nápravu v souladu s pokyny, které odvolací orgán uvedl v odůvodnění rozhodnutí.

Rozhodnutí o odvolání by mělo být vydáno do 30 dnů od předání spisu odvolacímu orgánu. Tuto lhůtu lze navýšit o dalších až 30 dnů, jestliže je za potřeby ústního jednání, místního šetření, předvolání svědků a podobně.

V souvislosti s odvolacím řízením je třeba zmínit zákaz reformace in peius, ze které vyplývá, že v odvolacím řízení nemůže správní orgán změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného z přestupku.

3.6.5 Přezkumné řízení

Přezkumné řízení představuje významný nástroj sebekontroly zákonnosti rozhodování veřejné správy. V praxi se jedná o poměrně často využívaný nástroj. Přezkumné řízení nepatří

---

⁶¹ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

⁶² JEMELKA, L., K. PONDĚLÍČKOVÁ a D. BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 616 s. ISBN 978-80-7179-784-5.

mezi mimořádné opravné prostředky. Na zahájení a vedení přezkumného řízení nemají účastníci, oproti odvolání, právní nárok. Přezkumné řízení se vede z úřední povinnosti. Podnět k jeho zahájení může podat, jak účastník řízení, tak i jiný subjekt. Pokud správní orgán neshledá důvody pro zahájení řízení, sdělí to podateli do 30 dnů s uvedením důvodů.

V rámci přezkumného řízení jsou přezkoumávána pravomocná rozhodnutí, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že jsou v souladu s právními předpisy. Účastníky přezkumného řízení, jsou účastníci řízení původního.

Přezkumné řízení vede obecně správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. Velmi podstatným aspektem přezkumného řízení je lhůta pro jeho zahájení. Přezkumné řízení je zahájeno vydáním usnesení. Toto usnesení lze vydat nejdéle do dvou měsíců, kdy se příslušný orgán o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděl, nejpozději však do 1 roku od nabytí právní moci rozhodnutí v dané věci.

Pokud správní orgán shledá, že napadené rozhodnutí není v rozporu s právními předpisy, řízení svým usnesením zastaví. V opačném případě správní orgán dané rozhodnutí zruší nebo změní, případně rozhodnutí zruší a vrátí věc k novému projednání odvolacímu orgánu nebo správnímu orgánu prvního stupně.

Správní řád upravuje i takzvané zkrácené přezkumné řízení. Je využíváno v případech, kdy je porušení právního předpisu zcela zjevné už z dostupného spisového materiálu, jsou splněny podmínky pro přezkumné řízení a není zapotřebí vysvětlení účastníků. V tomto případě není prováděno dokazování a vydání rozhodnutí je prvním úkonem správního orgánu v rámci přezkumného řízení.⁶³ Vzor usnesení o zahájení přezkumného řízení naleznete v příloze č. 3 této diplomové práce.

3.6.6 Obnova řízení

Obnova řízení je dalším opravným prostředek proti rozhodnutí, které již nabylo právní moci. Obnovu řízení je možné zahájit dvěma způsoby. Prvním je žádost účastníka, druhým je zahájení z moci úřední. Správní orgán řízení obnoví na žádost účastníka, jestliže vyšly najevo, dříve neznáme skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými. Žádost o obnovu řízení může podat účastník u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval. Lhůta k podání činí 3 měsíce. Ode dne, kdy se o důvodu obnovy

---

⁶³ VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

řízení dozvěděl, nejpozději však do tří let ode dne právní moci rozhodnutí. O obnově řízení rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni.

O obnově řízení je možné také rozhodnout z moci úřední, a to ve tříleté lhůtě od právní moci rozhodnutí. Může tak učinit správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni. Důvody pro obnovení řízení z moci úřední jsou stejné jako na žádost účastníka. Doplňující je podmínka, že na novém řízení je veřejný zájem.⁶⁴

Co se týká ochrany práv nabytých v dobré víře, na obnovu řízení se použije stejný postup jako při přezkumu rozhodnutí. Důvodem pro zastavení řízení je nepoměr mezi právy nabytými v dobré víře a újmou, která by vznikla zrušením nebo změnou rozhodnutí. Žádosti o obnovu řízení může být přiznán odkladný účinek a to v tom případě hrozí-li vážná újma účastníkovi nebo veřejnému zájmu. Jestliže nebylo napadené rozhodnutí dosud vykonáno, obnovené řízení zakládá odkladný účinek. Správní orgán může žádost na obnovu řízení zamítnout a to formou rozhodnutí. Rozhodnutí je oznámeno pouze žadateli, který se proti němu může odvolat.⁶⁵

---

⁶⁴ JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

⁶⁵ ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 2. vyd. Praha: ANAG, 2012, 568 s. ISBN 978-80-7263-696-9.

4 STATISTICKÉ ÚDAJE PŘESTUPKOVÉHO ODDĚLENÍ MAGISTRÁTU FRÝDEK-MÍSTEK

Praktická část této diplomové práce je zaměřena na zpracování statistických údajů přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek, konkrétně na úseku správního řízení o přestupcích proti občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomaniím v letech 2010 až 2012. Nastíníme činnost přestupkového oddělení včetně podrobné analýzy počtu projednávaných přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomaniím. Dále se seznámíme se způsoby vyřízení těchto přestupků v jednotlivých letech. Pro snadnější srovnání zmíněné problematiky bude v této kapitole použito grafické znázornění.

Město Frýdek-Místek se s účinností od 1. 7. 2006 stalo statutárním městem. Magistrát Statutárního města Frýdek-Místek má v rámci své organizační struktury veden odbor vnitřních věcí, ve kterém přestupkové oddělení spravuje veškeré řízení o přestupcích. Na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy zajišťuje vedení správního řízení o přestupcích spáchaných v přilehlých obcích, mezi které patří:

- Baška, Bruzovice, Dobrá, Dobratice, Dolní Domaslavice, Dolní Tošanovice;
- Fryčovice, Horní Domaslavice, Horní Tošanovice, Hukvaldy, Kaňovice;
- Kozlovice, Krásná, Krmelín, Lhotka, Lučina, Morávka, Nižní Lhoty, Nošovice;
- Palkovice, Pazderná, Raškovice, Řepiště, Sedliště, Soběšovice, Staré město;
- Staříč, Sviadnov, Třanovice, Vojkovice, Vyšní Lhoty, Žabeň, Žermanice.

Vykonává tím svou přenesenou působnost pro dalších 33 obcí.

Podkladovými dokumenty pro vyhotovení praktické části byly zpracované výkazy Ministerstva vnitra o přestupcích projednaných Magistrátem Statutárního města Frýdek-Místek v letech 2010 až 2012. Uvedené výkazy byly poskytnuty vedoucí oddělení přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek. Přestupkové oddělení v rámci své působnosti vypracovává příslušný výkaz, který obsahuje zejména statistiku celkového počtu přestupků, které jsou v daném roce projednávány, způsoby jejich vyřízení, rozčlenění přestupků a výši vybraných pokut. Následně bude podrobněji rozpracován výše zmíněný obsah výkazu.

Tab. 4.1 Počet oznámených, nevyřízených, odložených a postoupených přestupků v letech 2010 až 2012

	2010	2011	2012
Došlá oznámení o přestupcích	2269	2089	2171
Počet nevyřízených přestupků z minulého období	490	488	485
Celkem přestupků	2759	2577	2656
Odloženo	1109	933	928
Postoupeno	71	46	52
Celkem k projednání	1579	1598	1676

Zdroj: vlastní zpracování

Údaj, který nejlépe vystihuje činnost a vytíženost přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek je celkový počet přestupků k projednání. Počet přestupků je tvořen počtem došlých oznámení o přestupcích navýšených o počet nevyřízených přestupků z minulého období a ponížených o odložené a postoupené přestupky.

Přestupky, mohou být postoupeny ze dvou důvodů. Nejčtenějším důvodem je situace, kdy čin není přestupkem, ale je trestným činem. Druhý důvod je založen na okolnostech, kdy je k jeho vyřízení příslušný jiný správní orgán.

Podstatnou částí došlých přestupků snižuje možnost jejich odložení, které je založeno na ustanovení v § 66 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. V roce 2010 bylo z celkového počtu přestupků odloženo 40 %, v následujícím roce to bylo 36 % a v roce 2012 se poměr snížil na 31 %.

Pro přestupkové oddělení je tedy důležitý konečný počet přestupků, které v daném roce projednávají. Z porovnání vyplývá, že vývoj počtu přestupků k projednání má rostoucí tendenci, která je dána nárůstem mezi jednotlivými roky. V roce 2011 byl počet přestupků k projednání navýšen o 19 přestupků, avšak v roce 2012 byl nárůst razantnější, a to o 79 přestupků. Podrobnější přehled nárůstu přestupků k projednávání mezi jednotlivými lety naleznete v tabulce 4.1.

Tab. 4.2 Počet všech přestupků k projednání a způsoby jejich vyřízení v letech 2010 až 2012.

	2010	2011	2012
Počet všech přestupků k projednání	1579	1598	1676
Vyřízeno:	1091	1113	1096
a) domluvou	210	159	108
b) blokovou pokutou	164	268	317
c) příkazním řízením	573	551	529
d) nařízením ústního jednání	144	135	142

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 4.2 jsou uvedeny způsoby toho, jak byly projednávané přestupky vyřízeny. Nejčtenějším způsobem je vyřízení přestupku v příkazním řízení, v tomto případě se jedná především o méně závažné přestupky. Přestupkové oddělení se k tomuto řešení přiklání především z důvodu rychlosti a úspornosti řízení. Nejčastějším výsledkem příkazního řízení je uložení pokuty. V daných letech můžeme sledovat zvyšující se tendenci využívání blokových pokut. Během dvou let se počet pokut téměř zdvojnásobil. Na základě těchto dvou faktorů se uložení pokuty stává preferovaným způsobem vyřízení přestupkového řízení. V závažnějších či nejasných případech projednávaných přestupků je přestupkovým oddělením nařízeno ústní jednání. Domluvou se přestupky každoročně řeší s nižší četností.

Tab. 4.3 Souhrn základních údajů o přestupkovém řízení v letech 2010 až 2012.

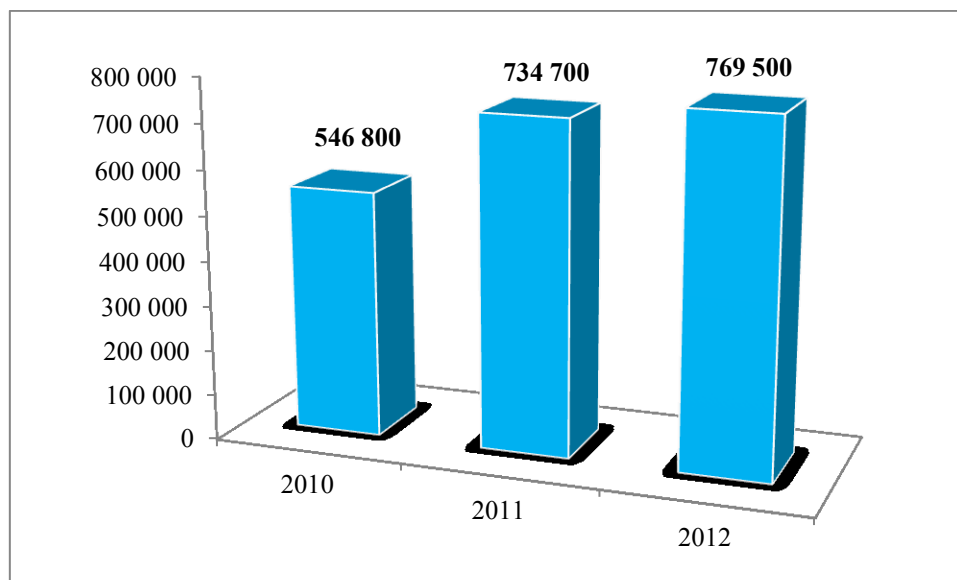
	2010	2011	2012
Nevyřízené přestupky z minulého období	490	488	485
Přestupky došlé během daného roku	2269	2089	2171
Všechny přestupky k projednání v daném roce	1579	1598	1676
Nezpracované přestupky, přecházející do dalšího období	488	485	580

Zdroj: vlastní zpracování

Jedním ze základních statistických údajů vypovídajícím o činnosti přestupkového oddělení je počet projednávaných přestupků. V tabulce 4.3 můžeme pozorovat mírný nárůst tohoto počtu, který je ovlivněn jak nově došlými přestupky, tak přestupky z předešlých let. Počty přestupků, které se v daném roce nestihnou zpracovat a přecházejí do dalšího období, mají každoročně podobnou výši. Výjimkou je rok 2012, kdy počet nezpracovaných přestupků stoupl oproti průměrnému počtu o 100. Důvodem pro přechod projednání přestupku do

dalšího období je především přelom roku a částečně také složitější a tím i časově náročnější případy.

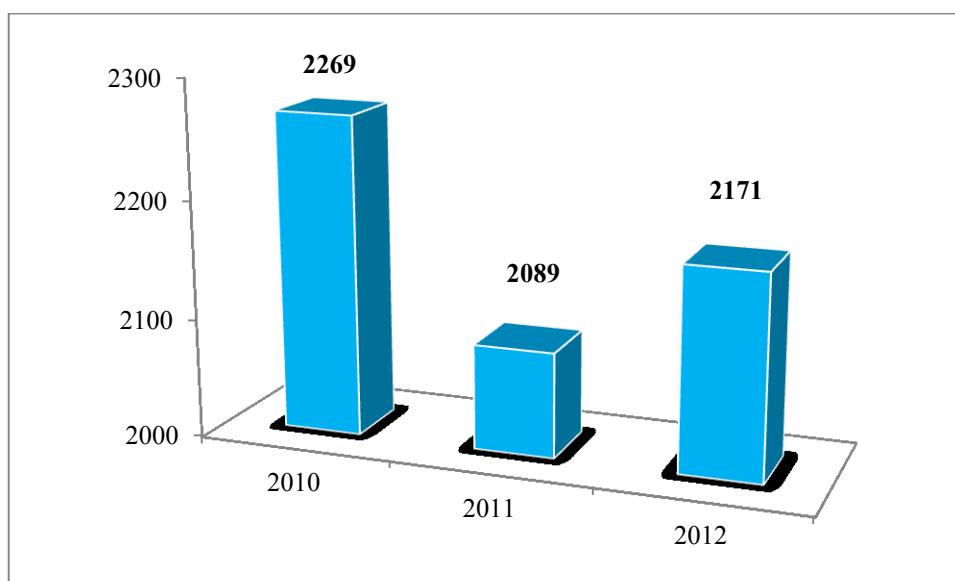
Graf 4.1 Souhrn částek vybraných na pokutách v letech 2010 až 2012 (v Kč).

Zdroj: vlastní zpracování

Již bylo zmíněno, že nejčastějším výsledkem přestupkového řízení je uložení pokuty. Souhrn částek, které byly na uložených pokutách vybrány v letech 2010 až 2012 znázorňuje graf 4.1. Souhrn částek měl během sledovaných let zvyšující se charakter. Nárůst mezi rokem 2010 a 2011 činil 187 900 Kč. Oproti tomuto se částka v roce 2012 zvýšila nepatrně a to o 34 800 Kč. Tento nárůst byl zapříčiněn především zvýšeným počtem ukládaných pokut (viz tabulka 4.2).

Graf 4.2 Počet nových došlých oznámení o přestupcích během let 2010 až 2012.

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.2 znázorňuje počty nově došlých oznámení o přestupcích v působnosti Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek. Tyto počty mají nepravidelný vývoj. Nelze tedy očekávat, jak se budou počty nově projednávaných přestupků vyvíjet v následujících letech. Například mezi lety 2010 a 2011 kles jejich počet téměř o 200. V roce 2012 nastal nárůst o necelých 100 přestupků.

Tab. 4.4 Počet podaných odvolání proti rozhodnutí v I. stupni a způsoby jejich vyřízení v letech 2010 až 2012.

	2010	2011	2012
Počet odvolání	12	13	12
Počet potvrzených rozhodnutí	4	2	5
Počet zrušených a zastavených rozhodnutí	2	2	3
Počet zrušených a vrácených rozhodnutí k projednání	6	6	2
Počet neukončených rozhodnutí	0	3	2

Zdroj: vlastní zpracování

Po tom, co správní orgán vydá rozhodnutí, mají účastníci řízení ze svého postavení právo podat odvolání proti rozhodnutí vydaných v I. stupni. Přestupkové oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek přijalo ve sledovaném období v průměru 12 odvolání ročně. Ve většině případů došlo ke zrušení rozhodnutí nebo k vrácení k opětovnému projednání. Všechny způsoby vyřízení odvolání včetně jejich četnosti naleznete v tabulce 4.4.

Tab. 4.5 Počet spáchaných přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomanii v letech 2010 až 2012.

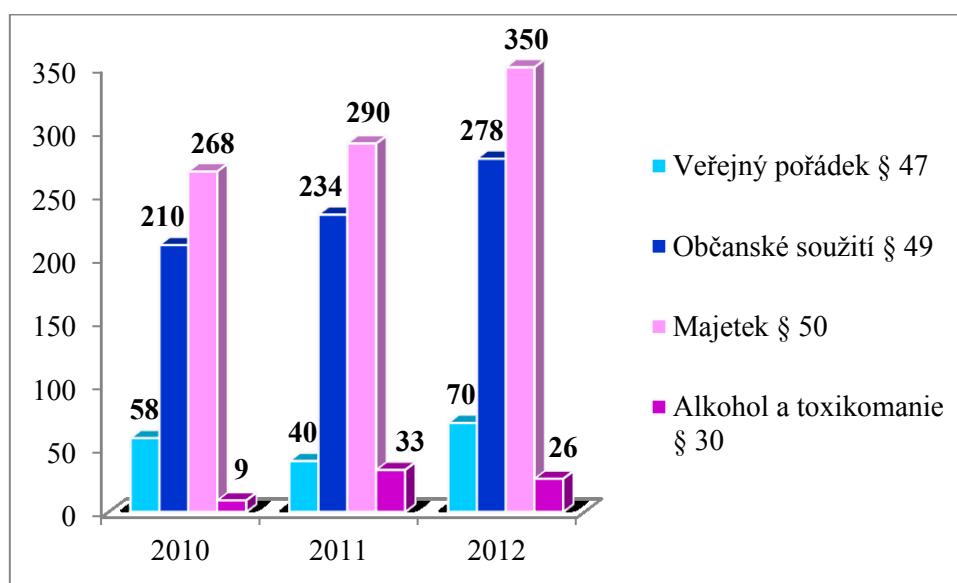
	2010	2011	2012
Přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomanii	545	597	724

Zdroj: vlastní zpracování

Přestupky můžeme rozlišovat podle druhu zájmu, který je chráněn zákonem. Tato diplomová práce je orientována na řízení týkající se přestupků proti veřejnému pořádku, majetku, občanskému soužití, alkoholu a toxikomanii. V tabulce 4.5 jsou zpracovány celkové počty přestupků spáchaných proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomanii ve sledovaných letech 2010 až 2012. Dle uvedených počtů je zřetelné, že páčání zmíněných přestupků má rostoucí tendenci. Navzdory tomu, že celkové počty došlých oznámení o přestupcích jsou nepravidelné, zmiňované čtyři typy přestupků se stále zvyšují.

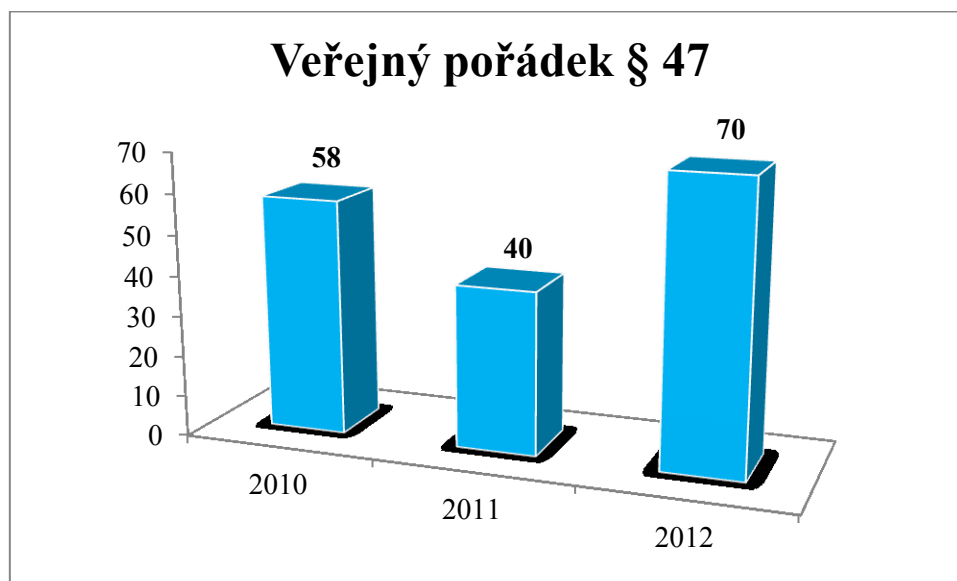
V následujícím grafu 4.3 je přehled vývoje počtu jednotlivých projednávaných přestupků. Z uvedeného vyplývá, že nejčastěji páchané jsou přestupky proti majetku a následně přestupky proti občanskému soužití. Samostatné zpracování jednotlivých druhů přestupků je uvedeno v následující části této kapitoly.

Graf 4.3 Počet spáchaných přestupků proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku, alkoholu a toxikomanii v letech 2010 až 2012.

Zdroj: vlastní zpracování

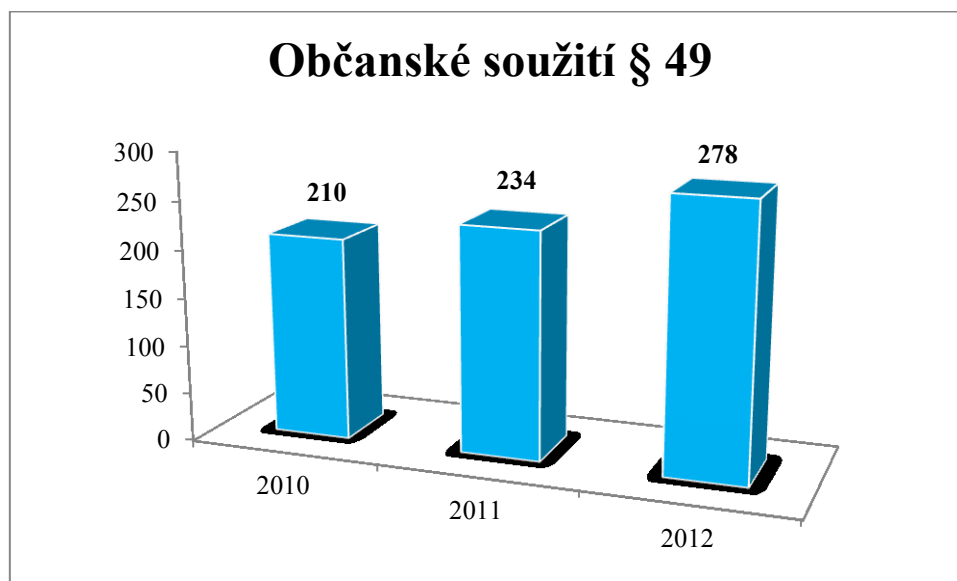
Graf 4.4   **Počet spáchaných přestupků proti veřejnému pořádku v letech 2010 až 2012.**

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4.4 zobrazuje vývoj počtu projednávaných přestupků proti veřejnému pořádku ve sledovaném období 2010 až 2012. Četnost tohoto druhu přestupku má kolísavou tendenci. V roce 2011 klesl počet spáchaných přestupků o 18 oproti roku 2010. Naopak v roce 2012 se počet spáchaných přestupků navýšil o 75 % na 70 přestupků oproti předešlému roku. Mezi nejčastější přestupky tohoto druhu patří porušení nočního klidu, znečištění veřejného prostranství, poškození nebo neoprávněné zabránění veřejného prostranství či neoprávněné založení skládky. Za tyto přestupky lze kromě napomenutí uložit peněžitou pokutu dosahující maximální výše 50 000 Kč.

Graf 4.5 Počet spáchaných přestupků proti občanskému soužití v letech 2010 až 2012.

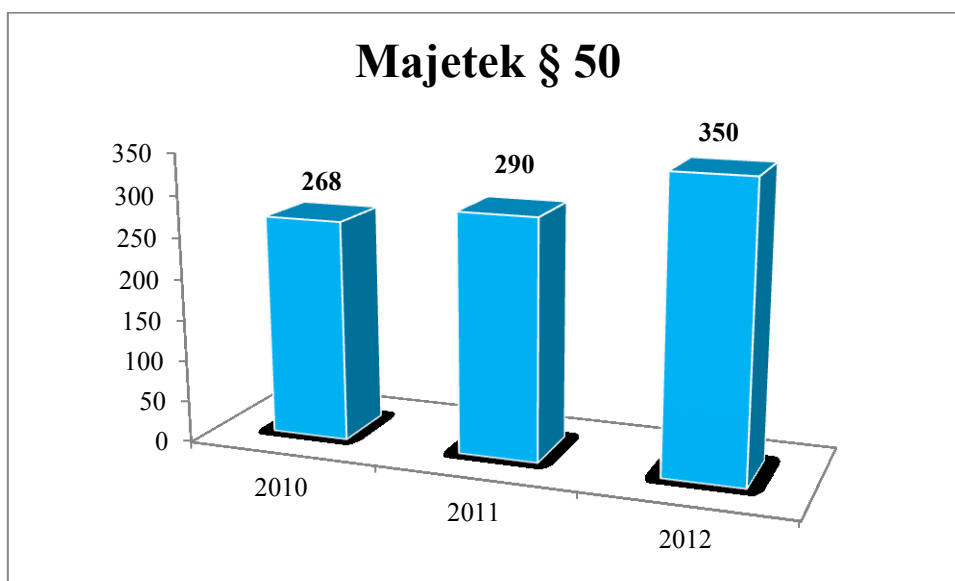

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě informací zobrazených v grafu 4.5 můžeme konstatovat, že přestupky proti občanskému soužití, které upravuje § 49 přestupkového zákona, mají rostoucí charakter. V roce 2011 stoupl počet přestupků proti občanskému soužití oproti předchozímu roku o 24 přestupků, v roce 2012 se rozdíl navýšil o 44 přestupků.

Podíl více než 90 % na celkovém počtu spáchaných přestupků proti občanskému soužití tvoří přestupky způsobené vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví a nepravdivým obviněním z přestupku. Zbýlý podíl tvoří přestupky ublížením na cti či ublížením na zdraví z nedbalosti.

Graf 4.6 Počet spáchaných přestupků proti majetku v letech 2010 až 2012.

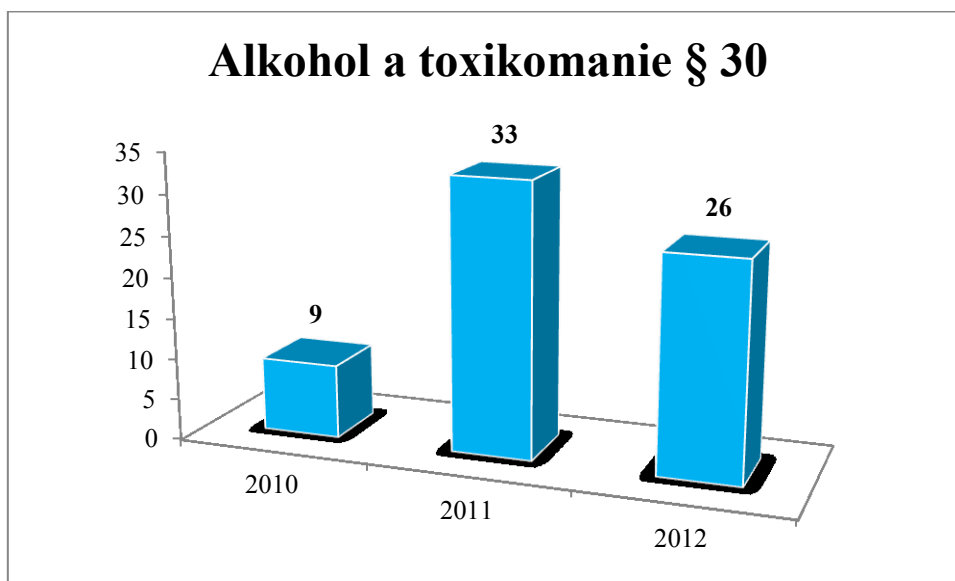

Zdroj: vlastní zpracování

Přestupky proti majetku jsou z jednotlivých typů námi sledovaných přestupků těmi nejčastějšími. Graf 4.6 znázorňuje jejich každoroční zvyšování. Ve sledovaném období nastal největší nárůst mezi lety 2011 až 2012, kdy rozdíl nárůstu dosáhl 20 %.

Téměř veškeré přestupky proti majetku jsou způsobeny škodou na základě krádeže, zpronevěry, podvodu nebo zničení nebo poškození majetku. Minimální část způsobených přestupků tvoří užívání nebo присvojení si cizího majetku.

Graf 4.7   **Počet spáchaných přestupků proti alkoholu a toxikomanii v letech 2010 až 2012.**

Zdroj: vlastní zpracování

Nejméně častým přestupkem jsou přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. V letech 2010 až 2012 měla jejich četnost nepravidelný průběh. Nejběžnějším porušením přestupkového zákona na tomto úseku se dopouští prodejem či podáním alkoholického nápoje osobě již ovlivněné alkoholem nebo jinou návykovou látkou nebo osobě mladší 18 let.

5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ V PŘESTUPKOVÉM ŘÍZENÍ

Obsahem poslední kapitoly této diplomové práce jsou doporučení a návrhy cílené na přestupkové řízení. Jejich výsledkem by mělo být zvýšení efektivnosti přestupkového řízení a zlepšení činností přestupkových oddělení a dalších orgánů spravujících přestupkové řízení.

Prvním doporučením ovlivňující přestupkové řízení je prodloužení promlčecí doby. Na základě informací získaných z přestupkového oddělení Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek není v řadě případů možné vydání rozhodnutí v rámci promlčecí doby. Tato situace je podmíněná značným množstvím zákonných lhůt, které musí správní orgán během přestupkového řízení dodržovat. Každá část přestupkového řízení, vedoucí k vydání rozhodnutí, je ošetřena zákonnou lhůtou, která musí být bez výjimky dodržena. Narůstajícím počtem jednotlivých úkonů v daném řízení dochází ke kumulaci zákonných lhůt, a tím také k prodlužování přestupkového řízení. Prodloužení promlčecí doby podkládá také samotný přístup účastníků řízení. Je běžnou praxí, že účastníci, pozváni k podání vysvětlení se pro opakované omluvy na přestupkové oddělení nedostaví nebo si obviněný z přestupku zvolí zástupce ze zahraničí, díky čemuž nastávají potíže s doručováním písemností. Řízení o daném přestupku se tím prodlužuje a výsledkem může být situace, že skutek bude promlčen. Na základě těchto skutečností by prodloužení promlčecí lhůty bylo vhodným řešením.

Následující doporučení je zaměřeno na samotnou administrativu přestupkového řízení. Náplní přestupkového oddělení je nejen vedení přestupkového řízení a vydání rozhodnutí, ale také správa administrativní agendy. Počet úředníků na přestupkových odděleních je nedostačující s ohledem na administrativní náročnost, která zahrnuje nejen administrativu v rámci přestupkového řízení, ale také zpracovávání statistik pro potřeby Ministerstva vnitra České republiky a vydávání různých potvrzení. Doporučením, které by mohlo být přínosem v dané situaci, je snížení administrativní náročnosti. Příkladem by mohlo být zjednodušení některých vyjádření, jako je například příkaz. Povinností úředníka je sepsání mnoha údajů, popis daného skutku a rozsáhlé odůvodnění. Jelikož je příkaz vydáván ve zkráceném řízení, které je založeno na jasných skutečnostech a doznání pachatele, bylo by na místě snížit jeho administrativní náročnost. Vydání příkazu a především samotné příkazní řízení je pro přestupkové oddělení, vzhledem k počtu projednávaných přestupků, časově výhodné. Administrativně je přesto příkaz dosti rozsáhlý. Jelikož je vydání příkazu podmíněno jednoznačným případem, zlepšením by bylo zjednodušení odůvodnění, kdy by úředník nemusel uvádět rozsáhlé skutečnosti projednávaného případu. Vydání odůvodnění ve zkrácené verzi by velice usnadnilo administrativní náročnost.

Důležitým návrhem na zajištění efektivnosti činnosti správních orgánů projednávajících přestupky je zavedení rejstříků přestupků, též označovaného jako centrální registr přestupků. Výsledkem zavedení tohoto rejstříku by bylo nejen usnadnění práce úředníkům přestupkových oddělení, ale také centrální koordinace přestupkových řízení. Zajištění efektivnosti centrálního registru přestupků by mělo být podmíněno evidencí nejen spáchaných přestupků, ale také evidencí jejich pachatelů. Důsledkem jeho zavedení by pak bylo usnadnění zpracovávání mnoha potvrzení, které má ve své kompetenci přestupkové oddělení. Správní orgán projednávající přestupky má ze svého postavení povinnost zpracovávat například potvrzení pro Policii České republiky při žádosti občana o vydání či prodloužení zbrojního průkazu nebo pro potřeby soudu zpracování vyjádření o spolehlivosti občana. Jelikož se tyto potvrzení vydávají každoročně ve vysokém počtu, jedná se o další administrativní zatížení úředníků. Vydáním takového potvrzení předchází vyhledávání informací v systémech vedených správními orgány. Centrální registr přestupků by tyto systémy nahradil a zcelil do jedné komplexní databáze. Na základě tohoto by pak soudy či policie nemusely žádat o poskytnutí informací přestupkové oddělení, ale sami by mohli nahlédnout do registru přestupků a požadované údaje ověřit sami. Tímto by se přestupkovému oddělení snížil počet administrativních úkonů.

Zavedení centrálního registru přestupků by vedlo ke zvýšení efektivnosti správního řízení o přestupku. Přestupkové oddělení by mělo k dispozici kompletní informace o pachatelích přestupků, které by byly přínosem především při posuzování přestupku, jeho závažnosti a zejména při stanovení sankce. Před vydáním rozhodnutí by mohl správní orgán v registru přestupků zjistit, zda se jedná o první spáchaný přestupek pachatele a na základě toho přestupek vyřídit domluvou. V případném zjištění, že se jedná o recidivu, udělit pachateli vyšší sankci, než která by byla stanovena, pokud by o recidivu nešlo. Zjištěním této informace by mělo být usnadnění vydání rozhodnutí a udělení odpovídající sankce.

Vedení centrálního registru přestupku by mělo být rozšířeno také o evidenci blokových pokut. V tomto případě by záznam o udělení pokuty v registru byl přínosem v případě spáchání recidivy a pachateli by byla udělena vyšší pokuta.

Další doporučení se týká samotného projednávání přestupků, to je v kompetenci přestupkové komise. Přestupková komise je způsobilá k projednávání přestupků, je-li přítomen předseda a všichni členové přestupkové komise. Například z důvodů závažného onemocnění předsedy nebo ukončení spolupráce se členem komise dochází k zablokování její činnosti. Pro tyto případy lze doporučit jmenování alternativního předsedy komise včetně jmenování většího počtu členů komise, než je stanoveno zákonem.

Během přestupkového řízení může být správním orgánem k projednávání přivolána ke zvládnutí problémových klientů hlídka obecní či státní policie. Poslední doporučení se tedy týká případů, kdy dojde k zákroku policie. V této situaci by mělo být řízení o přestupku předáno k projednání a rozhodnutí jinému věcně příslušnému orgánu. Důvodem pro tento návrh je podjatost přestupkového orgánu, v jehož projednávání došlo k zákroku policie. Tento správní orgán by mohl na základě těchto skutečností vydat neopodstatněné rozhodnutí či nepřiměřeně přísnou sankci.

Doporučení a návrhy, které jsou uvedeny v této kapitole, jsou podmíněny schválením v zákonodárném procesu. Správní orgán projednávající přestupky nemá ve své pravomoci měnit či rozšiřovat úkony a jejich způsoby v přestupkovém řízení. Jeho působnost je dána ustanovením ve správním řádu, přestupkovém zákoně a ostatních zvláštních zákonech.

6 ZÁVĚR

Diplomová práce je zaměřena na správní řízení o přestupcích. Teoretická část této práce byla zpracována na základě analýzy odborné literatury, jejímž výsledkem bylo vysvětlení základních pojmů souvisejících s tématem práce. V praktické části byla použita analýza statistických údajů přestupkového oddělení, metoda komparace, pozorování prostředí a srovnání. Použitá data byla poskytnuta přestupkovým oddělením Magistrátu Statutárního města Frýdek-Místek za léta 2010 až 2012. Získané statistiky byly zpracovány tak, aby výsledkem bylo zjištění způsobu fungování přestupkového oddělení a jeho vytíženost. Podstatným prvkem při tvorbě praktické části práce byly osobní návštěvy zmiňovaného přestupkového oddělení a konzultace s vedoucí pracovnící daného oddělení. Tyto konzultace byly přínosem především pro ucelený přehled v problematice přestupkových řízení.

Na základě osobních konzultací a zpracovaných statistik lze predikovat rostoucí tendenci nových přestupkových řízení, a tím i zvyšující se vytíženost správních orgánů spravujících přestupky. Uvedené zjištění je ukazatelem toho, že by v rámci přestupkových řízení mělo dojít k určitým změnám, které by v budoucnu zabránily kumulaci přestupkových řízení. Už v roce 2012 byl zaznamenán nárůst přestupků přecházejících do následujícího období o téměř 20 %, než tomu bylo v předešlém roce. Lze předpokládat, že je to dáno především nedostatečným kapacitám úředníků přestupkových oddělení. V rámci diplomové práce je navrženo několik doporučení, které by měly vést ke zvýšení efektivity řízení o přestupcích.

První návrh je zaměřen především na umožnění řádného prošetření daného přestupku a vydání pravomocného rozhodnutí. Tímto návrhem je prodloužení promlčecí doby. Doporučení není příznivé pro počet přestupků přecházejících do dalšího období, přesto je nutné konstatovat, že cílem přestupkového řízení je především vydání rozhodnutí. Prodloužení promlčecí doby by zajistilo vydání rozhodnutí i v těch případech přestupkového řízení, které z důvodu kumulace zákonných lhůt či umělého prodlužování řízení ze strany účastníků nevedou na základě uplynutí promlčecí doby k vydání rozhodnutí.

Jelikož byla na základě analýzy statistických dat zjištěna rostoucí tendence počtu přestupkových řízení, je další doporučení zaměřeno na zjednodušení administrativy. Příkladem, uvedeným v diplomové práci je upravení formy vydávání rozhodnutí v příkazním řízení. Jedná se o příkaz, který je výsledkem zkráceného řízení o přestupku. Doporučení se týká snížení náročnosti a délky povinného odůvodnění. Následně by úředníci přestupkových oddělení mohli tento ušetřený čas, využít ke zpracování dalších přestupků.

Podstatným doporučením je zavedení centrálního registru přestupků, v rámci kterého by byla vedena evidence spáchaných přestupků, včetně údajů o jejich pachatelích. Jeho zavedením by došlo ke zvýšení efektivnosti přestupkového řízení dvěma způsoby. Prvním je upuštění od povinnosti přestupkového oddělení vydávat posudky pro soudy a policii. Jedná se o vyjádření o spolehlivosti, bezúhonnosti či způsobilosti občana. Pracovníci soudů či policie by sami mohli do centrálního registru nahlédnout a získat potřebné informace. Druhým zvýhodněním by bylo usnadnění při vydávání rozhodnutí o přestupku a stanovení sankce. Správní orgán by měl prostřednictvím údajů v registru přestupků přehled o tom, zda je projednáváný přestupek recidivou a má uložit přísnější trest nebo se jedná o první spáchaný přestupek.

Poslední návrh se týká samotného projednávání přestupků, konkrétně přestupkové komise. Pro splnění předpokladu efektivního přestupkového řízení je nutné, aby byla přestupková komise způsobilá k projednávání přestupků. Toto může být narušeno z různých důvodů, kdy její předseda nebo členové nemohou být u projednávání přítomni. Řešením této situace je jmenování alternativního předsedy komise, včetně jmenování většího počtu členů komise, než je stanoveno zákonem.

V závěru této diplomové práce jsem toho přesvědčení, že jsem cíl práce, stanovený v úvodu, splnila. V průběhu zpracovávání práce jsem se seznámila se všemi částmi přestupkového řízení, a to jak v teorii, tak v praxi. Na základě zjištěných poznatků jsem dospěla k návrhům a doporučením, jejichž cílem je efektivnější průběh přestupkového řízení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborná kniha:

ČERNÝ, J., E. HORZINKOVÁ a H. KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení*. 12. vyd. Praha: Linde, 2011. 758 s. ISBN 978-80-7201-859-8.

ČERNÝ, J., E. HORZINKOVÁ a H. KUČEROVÁ. *Přestupkové řízení : příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů : podle platného stavu k 1.9.2011*. 12. vyd. Praha: Linde, 2011. 760 s. ISBN 978-80-7201-859-8.

ČERVENÝ, Z., V. ŠLAUF a M. TAUBER. *Přestupkové právo*. 17. vyd. Praha: Linde, 2011. 457 s. ISBN 978-80-7201-830-7.

HENDRYCH, Dušan et al. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

HORZINKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. *Přestupky a správní trestání: Právní úprava k 1. 5. 2008*. 4.vyd. Praha: Nakladatelství Eurounion, 2008. ISBN 978-80-7317-069-1.

HORZINKOVÁ, Eva a Helena KUČEROVÁ. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 480 s. ISBN 80-720-1567-2.

JEMELKA, Luboš a Pavel VETEŠNÍK. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

JEMELKA, L., K. PONDĚLÍČKOVÁ a D. BOHADLO. *Správní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 616 s. ISBN 978-80-7179-784-5.

SCISKALOVÁ, Marie a Tomáš GONGOL. *Základy správního práva a veřejné správy*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita, 2006. 99 s. ISBN: bez ISBN.

SKULOVÁ, Soňa. *Správní právo procesní*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 432 s. ISBN 80-86861-54-6.

ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od A do Z*. 2. vyd. Praha: ANAG, 2012, 568 s. ISBN 978-80-7263-696-9.

VARVAŘOVSKÝ, Pavel et al., *Přestupky*. Brno: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

Elektronické dokumenty:

CREATIVE COMMONS. Vzory pokutových bloků. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. © 2005-2013 Creative Commons [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/pokutove-bloky/vzory-pokutovych-bloku>

INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Czech Republic: Report on the Observance of Standards and Codes – FATF Recommendations for Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*. [online]. MMF [26. 2. 2004]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2004/cr0446.pdf>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Vzory usnesení v řízení o přestupcích podle nového správního řádu [online]. © 2014 Ministerstvo vnitra České republiky, [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spravni-rad-metodicke-pomucky-ke-spravnimu-radu-vzory-usneseni-v-rizeni-o-prestupcich-podle-noveho-spravniho-radu.aspx>

SEZNAM ZKRATEK

č.	číslo
ČR	Česká republika
ČNR	Česká národní rada
EU	Evropská unie
Kč	Korun českých
odst.	odstavec
písm.	písmene
Sb.	Sbírky (zákonů)
tzv.	takzvaný
zák.	Zákon

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́домии, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 4. 2014

Parla Styjskalova¹
.....
jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Bloky na pokutu na místě zaplacené
Příloha č. 2	Bloky na pokutu na místě nezaplacené
Příloha č. 3	Usnesení zahájení přezkumného řízení